

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 30—
za en mesec... „ 3—
za šestmesečno... „ 15—
za ostale inozemstvo... „ 40—
V Ljubljani na domu:
za celo leto naprej... K 30—
za en mesec... „ 2-70
V upravi prejemni mesec... 2-50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 8—
za šestmesečno... „ 10—
za ostale inozemstvo... „ 12—

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali uje prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva- in večkrat... „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenmisi nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Častniški naraščaj pri irgovski mornarici in Slovenci.

Piše Henrik Steska.

I. Z ozirom na rastoči pomen Trsta, Reke in Splita za trgovino, postaja tudi naša trgovska mornarica vedno važnejši faktor v narodnogospodarskem življenju naše monarhije.

Kljub svoji ugodni legi v zaledju Trsta in Reke pa Slovenci žalibog ne vpoštevajo dovolj pomena trgovskega pomorstva in se le malo pobrigajo za isto. Temu dejstvu se ne smemo čuditi, ako pomislimo, da je učni jezik na navtiškem oddelku c. kr. trgovske akademije v Trstu in na navtiški šoli v Malem Lošnju izključno le italijansko. C. kr. navtiška šola v Dubrovniku in ona v Kotoru pa sta za nas preoddaljeni in je učni jezik na teh dveh zavodih le v splošnih predmetih hrvaščina, v strokovnih predmetih pa italijansko.

Pričakovati je, da se v tem oziru razmere po vojni izboljšajo in se hrvaščina prednost pred italijansko in to tembolj, ker se naši mornarji rekrutirajo pred vsem iz hrvaškega primorja z otoki Krk, Cres in Lošinj, iz Dubrovnika in z polotoka Pelješa in iz Boke Kotorske, tedaj iz povsem hrvaških krajev. Kakor se čuje, se vrše predpriprave za ustanovitev hrvaških paralel na navtiški šoli v Malem Lošnju.

O ustroju teh šol ne bom natančneje govoril, omenjam le, da obstoje naše štiri navtiške šole iz dvorazrednega pripravljalnega tečaja in iz trirazredne strokovne šole. Za vstop v pripravljalni tečaj se zahteva dovršeno 12. leto in ono znanje, ki odgovarja učnemu smotru 5. razreda šestrazredne ljudske šole. V prvi letnik strokovne šole pa morejo vstopiti le oni, ki so dovršili 14. leto in ali pripravljalni tečaj ali nižje štiri razrede gimnazije, oziroma realke ali pa trirazredno meščansko šolo.

Na Reki obstajata dve mornarski akademiji in sicer c. in kr. mornarska akademija za vojno mornarico z nemškim in kr. ogrska navtiška akademija za trgovsko mornarico z madžarskim učnim jezikom.

C. in kr. mornarska akademija za vojno mornarico na Reki ima štiri letnike. Za vstop v I. letnik se zahteva dobro dovršeni 4. razred kake javne srednje šole. V zadnjem času so se sicer tudi nekateri Slovenci zanimali za to akademijo, posebno ker sta nekaj prostih mest ustanovila deželni odbor kranjski in mestna občina ljubljanska. Ker je pa vstop v to akademijo zelo otežkočen in omejen in je šola namenjena za vojno mornarico, ta zavod ne pride v poštev za trgovsko mornarico.

Edina navtiška šola v monarhiji, ki je

kolikor toliko pripravna za naš mladi naraščaj, je c. kr. hrvaška pomorska akademija v Bakarju pri Reki. Ta akademija se je šele v jeseni l. 1917. ustanovila. Preje smo imeli v Bakarju navtiško šolo v dvema pripravljalnima razredoma in s petimi navtiškimi razredi. Za vstop v I. pripravljalni razred navtiške šole je bilo predpisano dovršeno 10. leto in dovršeni 4. razred ljudske šole.

V 2. pripravljalni razred in v I. in II. navtiški razred so se sprejemali učenci srednjih šol na podlagi sprejemnega izpita iz onih predmetov, ki se niso, oziroma, ki so se v manjšem razsegu podučevali. Ta navtiška šola se ima sedaj polagoma pretvoriti v pomorsko akademijo, ki bo sestajala iz dveh pripravljalnih in štirih strokovnih navtiških razredov. V 1. pripravljalni razred nove akademije se vpisujejo le oni učenci, ki so dovršili 2. razred gimnazije-realke, realne gimnazije itd. V 1. in v 2. pripravljalnem razredu se uče gojenci istih predmetov, kakor v 3. in 4. razredu hrvaških gimnazij, samo da se poučuje namesto latinščine italijanski jezik. Iz tega tudi sledi, kakšno znanje se bo zahtevalo za sprejem v 1. strokovni akademijski razred. V jeseni l. 1917. se je otvoril 1. pripravljalni akademijski razred. Temu razredu bodo polagoma še sledili ostali letniki, dočim se bode vsako leto po en letnik navtiške šole opustil.

Ta šola se mora zelo priporočati, posebno ker ima svojo lastno veliko šolsko ladjo »Vilo Velebita«, na kateri se morejo učenci vežbati.

Slovenci, ki ne obvladajo popolnoma hrvaškega jezika se podvržejo izpitu iz hrvaščine šele po preteku nekaj mesecev po začasnem sprejemu v šolo.

Ker se nahaja mesto Bakar v bližini slovenskega ozemlja, mislim, da bo bakarska pomorska akademija dobro služila tudi Slovincem.

II. Učenec, ki je z uspehom dovršil kako navtiško šolo oziroma pomorsko akademijo, postane pomorski kadet. Glede nadaljnjega napredovanja obstajajo pri avstrijski trgovski mornarici naslednji predpisi

Krmilar (Steuermann, Leutnant) je pomorski častnik. V dosego te lastnosti se zahteva starost 19 let, vsposobljenost za pomorskega kadeta, 18 mesečna pomorska vožnja in z uspehom prebita izkušnja za krmilarja. Kapetan daljne plovitve (kapetan v ožjem pomenu, Schiffer der weiten Fahrt) more postati tisti, ki je vsaj 22 let star, 16 mesecev služil v pomorski vožnji kot krmilar (oziroma kapetan velike obalne plovitve) in prebil izkušnjo za kapetana daljne plovitve. Tak kapetan sme voditi morske ladje vsake vrste. Poleg teh činov-

nih lastnosti poznamo pri trgovski mornarici še dvoje častniških mest in sicer kapetana male obalne plovitve (Schiffer der kleinen Küstenfahrt) in kapetana velike obalne plovitve (Schiffer der großen Küstenfahrt).

Za kapetana velike obalne plovitve je predpisana starost najmanj 20 let, 36 mesečna pomorska vožnja oziroma za one, ki so usposobljeni za kadeta, le 24 mesečna pomorska vožnja in končno z uspehom prebita izkušnja za kapetana velike obalne plovitve. Kapetan velike obalne plovitve sme voditi jadrnice velike in male obalne plovitve, parnike pa le tedaj, če ima tudi izkušnjo iz ladijskega strojezanstva. Manjše so zahteve za kapetana male obalne plovitve, ki mora dokazati starost 20 let, triletno službo na morskih ladjah in z uspehom prebita izkušnja za kapetana male obalne plovitve, a voditi sme vobče le jadrnice male obalne plovitve.

Dočim obsega mala obalna plovba le Jadransko morje do predgorja S. Maria di Leuca in do rti Clarenza z vštetim le-pantskim zalivom in jonskimi otoki, obsega velika obalna plovba vse Sredozemsko morje, Sueški prekop, Rdeče morje z Adenskim zalivom, Črno in Azovsko morje. Daljna plovba vsebuje vožnje po vseh morjih.

Posebni predpisi veljajo za prestop pomorskih kadetov, praporščakov in pomorskih častnikov naše vojne mornarice k trgovskemu pomorstvu.

C. in kr. pomorski kadeti, ki se rekrutirajo iz absolventov c. in kr. mornarske akademije na Reki in c. in kr. pomorskih aspirantov z maturo srednjih šol oziroma z odhodnico navtiških šol, ne rabijo nobenega dpkaza za dosego lastnosti kadeta trgovske mornarice, c. in kr. pomorskim praporščakom z izpitom za pomorskega častnika ni več treba izkušnje za krmilarja in izkušnje za kapetana velike obalne plovbe. Čin c. in kr. linijsko-ladijskega poročnika nadomešča izkušnjo za kapetana daljne plovitve. Nasprotno pa imajo navtičarji trgovske mornarice razne ugodnosti. Tako smejo absolventi navtiških šol, ki so bili vsaj 1 leto kot kadeti na voznjajih izven mej male obalne plovbe služiti tudi kot enoletni prostovoljci pri c. in kr. vojni mornarici.

Nadalje hodi omenjeno, da novi predpisi iz l. 1912. natančno določajo, koliko častnikov mora biti na ladjah trgovske mornarice, kdaj se za zapovednika ladje male oziroma velike obalne plovbe zahteva večja usposobljenost (n. pr. za zapovednika ladje velike obalne plovbe usposobljenost za kapetana daljne plovbe itd.) in kakšna mora biti usposobljenost I. oziroma II. častnika na ladji.

Končno ne smemo pozabiti ladijskega zdravnika. Na ladjah namreč, ki plovejo izven mej male obalne plovbe in štejejo nad 50 potnikov ozir. z vštetim moštvo nad 100 oseb, mora biti vsaj 1 zdravnik, na ladjah z več nego 1000 oseb se mora nahajati še drug zdravnik. V izjemnih slučajih se ladje za vožnje v mejah velike obalne plovbe oproste dolžnosti nastavljanja ladijskega zdravnika.

Za ladijske strojnike veljajo posebni predpisi.

Opozarjamo naše ljudi, naj se kolikor mogoče posvete mornarici. To polje smo precej zanemarjali. Naša bodočnost je morje in morje morajo zasesti naši ljudje. Zahtevamo pa v Trstu navtično akademijo s slovensko-hrvaško-srbskim jezikom!

Iz zapisnikov državnega zbora.

Če poslanca nekaj časa ni na Dunaju, ga ob zopetnem prihodu pozdravi zbornična pisarna s kupom — tiskovin. Letos čez božične počitnice se je n. pr. nabrala skladalnica tiskovin v visokosti skoro ene peti, obstoječa iz med tem časom dotiskanih stenografskih zapisnikov plenarnih sej, interpelacij, predlogov, odgovorov ministrov na razna vprašanja. Delo poslancev nikakor ne odseva samo iz zapisnikov plenarnih sej; nasprotno bi bila slika o delu parlamenta na podlagi teh zapisnikov silno skrivljena, netočna. Iz interpelacij n. pr. se prepičajo veliko bolje, kako skrbi zastopstvo kakega naroda ali dežele za koristi volilcev. Kdor bo pisal zgodovino sedanjega vojne, bo našel v interpelacijah Jugoslovanskega kluba, vloženih v zadnjem času zlasti glede narodnih persekacij našega prebivalstva, obilno prezanimivega gradiva. S tem gradivom se danes ne nameravamo pečati. Omeniti hočem le nekatere stvari iz gori omenjene skladalnice tiskovin, na katerih nam je obstalo oko pri površnem pregledovanju.

V prilogi I. k 42. seji poslanske zbornice v 22. zasedanju (dne 23. novembra 1917) je natisnjena na str. 4049—4034 (25 strani) interpelacija poslancev dr. Korošca, dr. Ravnikarja, prof. Jarca, dr. L. Pogčnika in tovarišev na celokupno ministrstvo v zadevi prepovedi rabe slovenskih čitank na srednjih šolah. Interpelacija razpravlja obširno o vseh sestavkih, ki so baje neprimerni za vzgojo naše mladine, dokazuje stvarno neuteemeljenost prepovedi rabe naših srednješolskih čitank, ki bo ostala za vse čase ne samo poučen strokovno spisan komentar za razlago grajanjih spisov, ampak spada tudi v naš muzej — posebno v vojni muzej — kot zanimiv prispevek k naši kulturni zgodovini.

LISTEK.

Nesreča.

François Coppée. — Prevedel A. P.

Ko je zatono solnce — nekega pepelnatega januarskega dne — sem odložil pero in sedel v kot pri kamnu. Soba je bila že par ur kurjena, bila je polna dima mojih cigaret in zato še temnejša. Grebel sem v ognju in se vdal srečni utrujenosti, ki sledi po posrečenem delu. Iz sna me prebudi zvonček.

»Prišla je neka dama v žalni obleki z majhnim dečkom in želi govoriti z gospodom«, je poročala služkinja z nekoliko zaničljivim glasom, s kakršnim priglajajo služabniki obiske manjše pomembnosti.

Rekel sem ji, naj jo pripelje k meni in par hipov potem sem ugledal žalostno dvojico, bližajočo se skozi poltemo.

Ona je morala biti mlada, ta visoka, žalostna vdova, kajti drobni fantek, oči-vidno sinek, ki se je stiskal k njenemu črnemu plašču, je moral imeti komaj šest let; toda mati in otrok sta bila tako oslabela in zmučena od nesreče, da se je žena videla na prvi pogled postarna, tudi deček se je zdel starejši.

Bližala sta se po debeli preprogi z bojazljivim omahovanjem nesrečnikov;

skoro bi kdaj spodrsnila. Ko sta obstala pred menoj, v tistem mraku sobe, blede, črno oblečena, mati s širokim pajčolanom, pod katerim so bile čudne sence, sem se stresel, kakor pred dvema prikaznima.

»S kom imam čast? ...« sem vprašal, kazaje na divan.

Uboga žena je sedla, pritegnila dečka k sebi in odgovorila s temnim a sladkim glasom

»Sem vdova Agricola Malleta... Reklo se mi je, da ste ga nekdanj malo poznali... pred vojno... in prišla sem vas vprašat, gospod, če bi kupili njegove po smrti izdane spise.«

Agricol Mallet! Pri tem imenu mi je prišlo polno spominov. Zopet sem ga videl takega, kakršnega sem spoznal v kavarni Lissabon pri mizi »politikov«, kjer je znani Michal Polanceau, sedaj poslanec, določen za predsedstvo bodočega radikalnega ministrstva, prorokoval vsak večer ob uri absinta padec Napoleonov in bližajočo se revolucijo. Agricol Mallet! Za vrača, tisti temnolasi fant z rimsko glavo, najbolj nagli in najbolj prenapeti učenec Polanceaujev, oni, ki je pri vsaki splošni navdušenosti stresal svojo junaško glavo bujnih las in tolkel s pestjo po marmornati mizi, da so glasno sklepetale steklenice. Naivno, odkrito srce, opojeno od navdušenih besed. Dobro sem se ga spominjal.

Septembra se je prijavil prostovolj-

nim strelcem, bil se je v Bourgetu divje, proti koncu velikega obleganja je zmagoval v oni svojeglavni gorečnosti, ki se je 18. marca spremenila v blaznost in je padel nazadnje od krogel, s poveljniško čapko na glavi, rdeč pas okoli boka — 23 let star, ubogi fant! — na barikadi v Château d'Eau.

Agricol Mallet! Da poznal sem ga malo in ga čislal radi plemenitega a težkega življenja, radi resne njegove bede, kajti oženil se je dvajset let star; da je mogel preživljati ženo in novorojenčka, je moral prodajati svojo grščino in latinščino. Bil je tudi pesnik. Zapustil je kajpada kaj pesniškega blaga.

Spomnil sem se na neki dogodek. Nekega večera mi je prebral dva, tri pesmi; bili so to elegični verzi v klinasti obliki; bral je z nežnim glasom, vedno enakim, ampak resnim. In mislil sem si, da ni storil prav, predavši se rdeči kapici Mariannini, in poslovišvi se od s cvetkami okrašene kape Mussetjeve. In da je bil ta pivec krvi pravzaprav pivec mleka.

Takrat — bila je že skoro noč v sobi — je prinesla služkinja svetilko in mogel sem bolje ogledati si prišleca.

Mater je bilo težko pogledati.

Mrazilo me je ob pogledu na njeno

1 Izgovori: Müssejeve. Musset ie znamenit francoski pisatelj.

Ker smo že pri šoli, omenimo še predlog poslancev dr. Dinghoferja, Hauserja in tovarišev, naj se ustanovi nemška univerza v Lincu. Predlog utemeljuje s tem, da se je število slušateljev na nemških univerzah dvignilo v 30 letih za 168 procentov. Dunajska univerza je prenapolnjena (l. 1911. je imela 9515 slušateljev) in bi se zlasti z univerzo v Lincu razbremenila. Slednje bi obiskovali vseučiliščniki z Gornje Avstrije, jugozapadne Češke in Solnograškega. Avstrija ima le 8 univerz; od l. 1875. (ustanovitve črnoviške univerze) se ni ustanovila nobena več. — Nemčija jih ima 22 in največja — berlinska — ima skoro 2000 slušateljev manj kot dunajska (po štetju iz leta 1911.).

Poleg teh razlogov se sklicujejo predlagatelji na čine nemškega naroda v svetovni vojski, ki da so priznani od celega sveta in bodo živeli v zgodovini vseh časov, dalje na zanemarjenost Gornje Avstrije v šolskem oziru.

S podobnimi razlogi se da dokazati potreba univerze še marsikje.

Grof Lasocki in tovariši so stavili predlog, naj dobe odškodnino po nedolžnem zaprtju, internirani ali konfinirani, oziroma svojci po nedolžnem usmrčenju. Pretiran strah pred vohunstvom in izdajo je zahteval med to vojno številne nedolžne žrtve. Tisoči so bili po nedolžnem usmrčeni, tisoči pridržani po ječah, taboriščih itd. v večkrat človeka nevrednih razmerah; izmed njih je umrl velik del.

Poslanec Gostinčar je interpeliral, zakaj ne izhaja v Ljubljani uradni list v slovenskem jeziku.

Končno še nekaj za smeh in kratek čas; kakor je stvar žalostna, ima vendar tudi svojo smešno plat. Dr. Lovro Pogačnik je interpeliral ministrskega predstavnika v seji dne 3. decembra 1917 radi uradnih potvorb in krajev. Imen v slovenskih deželah. O interpelaciji je »Slovenec« z pisal. Danes dostavimo še par cvetk s polja uradne nemščine, nabranih v postojnskem volilnem okraju: Großpule — Veliko polje; Babenfeld — Babnopolje; Podlaas — Podlož; Unterurem — Dolnje Vreme; Bösenberg — Hudi Vrh; Großoblak — Velike Bloke. »Schillertabor« (Šilen tabor) in »Krainer End« (blizu Gaberka) sta postala že splošno znana po pristno nemških imenih.

Mariborsko pismo.

Najnovejši Claryjev ferman. — Št. II. — Poškodovani spomeniki nemštva. — Nemški morala. — Dr. Vrstovšek in Nemci.

Maribor, dne 28. januarja 1918.

Poročal sem Vam že na kratko o najnovejšem Claryjevem fermanu proti štajerskim Slovincem: Orožništvo je dobilo nalogo, poizvedovati, kdo nabira podpise za jugoslovansko deklaracijo. Ta ferman bi si bil grof Clary res lahko prihranil, ker je ž njim samo dokazal, kako se izvestni gospodje boje gibanja, ki je nastalo med našim ljudstvom. Uspeha pač ne bo dosegel in končni uspeh bo udarec v vodo. Ali morda misli grof Clary, da s tem zaustavi začetno gibanje? Tega pač menda tudi on sam ne veruje, ker je ves pokret zavzel že prevelik razmah in tu pač ni več sile, ki bi mogla to ustaviti. Podpisi se nabirajo javno in naloga orožnikov torej ne bo ravno pretežka. O seveda: Poznamo ta sistem: Grof Clary in družba računajo, da se bodo nabiralke pač prestrašile, ko bodo

videle orožnike za hrbtom. A gospodje se zelo motijo. Orožniki so nas že dovolj gonili okoli in končno smo izšli iz boja mi kot zmagovalci in nasprotniki niso imeli pokazati drugega uspeha, nego da so se strnile naše vrste, da se je povečala naša odpor na sila. Mi čakamo mirno dogodkov, ki imajo priti. — Nasprotno pa vidimo, da so nasprotniki že popolnoma izgubili kompas. Njih časopisje dokazuje, da živci naših Nemcev nikakor niso tako trdni, kakor so to brzojavili iz beljaškega »Volkstags« Hindenburgu.

Veliko skrbi prizadeva našim Nemcem tudi št. II. v Slov. Goricah. Naši javnosti je znano, da se je »Südmarch« vrgla z vso silo na to slovensko župnjo ob nemški meji. Šlo je za to, da se z naseljevanjem Nemcev v tej župniji zveže Maribor z zaključnim nemškim ozemljem. »Südmarch« se je res posrečilo, da je z ogromnimi žrtvami nakupila nekaj slovenskih posestev in na njih naselila večino protestante in rajha. Toda s tem se je šele zbudila narodna zavest domačinov in narodna stvar stoji danes tam trdnjeje nego kdaj poprej.

Služaj s poškodbami nemških spominskih hrastov in Jahnovega spomenika nam je pokazal zopet enkrat, kako nizek je moralni nivo mariborskih Nemcev in ponemčencev. Nemški dijaki gredo in poškojujejo te spomenike samo, da bi mogli obdolžiti svoje slovenske tovariše vandalizma. Kako moralno močvirje mora vladati v družbi, kjer so mogoče take stvari med mladino! Saj ravno mladina bi morala biti nositeljica vsega dobrega, lepega in plemenitega. Nemška mladina pa je vzgojena v duhu, da je v boju z nasprotnikom dovoljeno vsako, pa še tako umazano in zavrženo sredstvo. Kaj je od take mladine pričakovati?

Poleg dr. Korošca je pri naših Nemcih dr. Vrstovšek najbolj obsovan slovenski politik. Ko se je uprl z revolucijem v roki, da bi mu mariborska ponemčena sodrga ne demolirala hišo, ga je »Marburgerca« napadla, a sedaj ga zopet napada, ker je dijakom prepovedano, da bi se po šesti uri zvečer mudili na ulici. S tem dobiva nadebudna nemška mladina seveda še večji pogum za bodoče junaške čine.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Smrtnevedne razmere v zaporih v Thalerhofu.

(Interpelacija Jugoslovanskega kluba.)

Poslanci dr. Korošec, dr. Jankovič in tovariši so vložili na domobranskega ministra naslednjo interpelacijo:

V večini vojaških zaporov so nepopisne razmere: lakota, mraz, pomanjkanje zraka radi prenapolnjenosti, nesnažnost povzročajo, da zdravi jetniki, ki so v preiskavi, kmalu težko obole. Preiskovalni zapor traja navadno po cele mesece.

Zapor divizijskega sodišča v Gradcu, podružnica Thalerhof, je baraka, v katero spravljajo večino vojnih ujetnikov: Napol na ga ali docela razcapane, ušive, skoraj vseskozi je tičine postavbe se vlačijo po smrdljivih, ledeno-mrzlih, vlažnih in mnogokrat zamrznjenih prostorih sem in tja. Vsaka zdravstvena odredba manika. Ljudje so obsojeni na smrt.

Vprašamo domobranskega ministra: Ali je pripravljen odrediti, da se v nešteti zaporih, posebno na divizijskem sodišču v Gradcu, podružnica Thalerhof, napravi red? Ali je pripravljen podrejenim oblastem zabiti, da so tudi jetniki ljudje, ki jih je treba varovati, čeprav so vojni ujetniki? Ako za zapore ni keriva, ako za jetnika nima obleke in hrane, je-li pripravljen na pristojnem mestu predlagati, da se zapor kot neizvršljiv od-

skupščini. Še ena ministerska kriza, pa pride vrsta nanj, da drži konec baldahina.

»Seveda«, je rekla vdova z zlomljenim glasom, ki ga je bilo mučno slišati, »gospod Polanceau je napisal predgovor k izdaji del mojega pokojnega moža... Vendar je bilo to vse, kar je mogel za nas storiti... Saj veste, da on ni v lepem razmerju z ljudmi pri vladi...«

Nato sem dal ubogi ženi znesek za knjigo. Nisem se upal dati več, kajti ona vendar ni beračica. Ko je potem naglo vstala, sem jo spremljal ven z nekaj besedami tolažbe. Potem sem si ogledal knjigo.

Zares, bratje in prijatelji, ki so jo kupili vsled znanja, videč ime avtorjevo na rdečih platnicah, niso bili z njo posebno zadovoljni. Ta, ki je vodil v ogenj kosmate pa bojazljive bojovnike komune, je znal v poeziji samo goniti deshoulirneške ovce; in razen nekaj deklamatorskih jambov, slabo posnemajočih Augusta Barbiera — edina zares slaba stvar v knjigi — niso našli v njej drugega kakor verze, življenja polne, krasne in sveže kot rože, verze napisane za ženo ob zibki ljubega sinčka. Četudi nekoliko slabe, so šle vendar k srcu te pesmi, ki so bile polne poljubov, v katerih se je ime žene nahajalo na vsaki strani: Sonet Ceciliji. — Moji dragi Ceciliji. Pesnik je slikal v njih svojo pravo, čisto ljubezen preprosto, plemenito, v realističnem slogu, ki ni bil slab. Bila so to prva srečanja z njegovo deklico pri malomestnih večernih zabavah, pri steklenici mandeljevega mleka; bili so to pogledi, tiho izmenjani za zastorom pri igri enainvajste, prvi poljubi na čelo pri nedolžnih igrar. Bil je to čisto

loži dotlej, dokler ne nastopijo druge razmere?

Revolta zaradi lakote v garnizijskem zaporu v Ljubljani.

(Interpelacija posl. dr. Korošca in tovarišev.) V garnizijskem zaporu šepeterske vojašnice v Ljubljani je kakih 100 jetnikov, ki so v preiskavi zaradi kakšne obdolžbe, a tako rekoč in suspenso, ker po preselitvi poljskega sodišča divizijske sodišče še ni v Ljubljani. Ti ljudje sede že mesece v zaporu.

Od 15. januarja 1918 jetniki niso dobivali kruha in kakor že vedno, le nad vse slabo menažo. Na prostoru za 25 ljudi je zaprtih 37 mož. Večina nima niti odej, niti suknje. Te obupne razmere, gotovost smrti vsled lakote ali mraza, so povzročile obupna dejanja. Že dne 22. t. m. popoldne so klicali, da hočejo kruha, a nihče se ni zmenil za vojake. Zvečer so vdrli iz ječe, razorožili stražo ter prišli s klici: Kruha! živila Avstrija! na dvorišče. Neki orožniški stražmojster je začel takoj streljati iz revolverja na te ljudi. S par kosi kruha bi bil dosegel vse kaj drugega. Razjarjeni vsled napada, so začeli tudi oni streljati. Med tem je nastopilo orožništvo ter začelo z oken streljati na jetnike, ki so se umaknili v zapor ter odgovarjali iz oken. Boj je trajal do pol 1. ponoči. Trije zaprti vojaki so težko ranjeni, med njimi neki Bosanec, ki je imel prsi prestreljene. Govorilo se, da se hoče proglasiti preki sod. Bilo bi pač bolj pametno, da se kaznujejo oni, ki so krivi strašnega trpljenja zaprtih, zlasti osebe, ki so odgovorne za prehrano, kurjavo in preskrbo, potem pa posebno ona poveljništva, ki drže moke tako dolgo zaprte brez sodišča. Razmere v garnizijskem zaporu v šepeterski vojašnici, vlažni, nezdravi, temni in nehišeni mučilnici so od nekdanj pravi skandal.

Vprašamo torej celotno vlado: Ali je pripravljena napraviti red, ali hoče kaznovati prave provzročitelje dogodka z dne 22. januarja 1918, z zaprtimi pa ravnati dostojno in zlasti poskrbeti, da se jim v sili izvršeno obupno dejanje odpusti?

Pred mirom.

Ljubljana, 31. jan. 1918.

Vojska je stopila v čisto novo fazo. Po prvem krvavem delu orgij svetovne vojske za nadvlado angleško-nemškega imperijalizma se je pričelo sedaj drugo in zadnje poglavje pod naslovom: borba za mir. Za trajen mir medsebojnega sporazumljenja med narodi, za mir brez aneksij in kontribucij, za mir, ki naj pomete za vedno s kasto krvopij vojnih dobičkarjev in hujškov privilegiranih narodov. Za mir, ki naj preobrazí lice Evrope v čisto demokratičen smislu.

Po kratki uverturi v Avstriji je zdaj v Nemčiji zadivjal vihar, ki je zrevolucioniral ljudske množice, ki delajo v zaledju v najrazličnejših obratih in so za vojno ravno tako potrebne kot armade na bojišču. To ni več stavka socialne demokracije, to je stavka vseh ljudskih mas, ki so tako žejne miru kot žeje umirajoča karavana vode na razpaljenem pesku brezmejne Sahare. Iz Nemčije prihaja vest, da cenijo število štrajkujočih — že 29. t. m. na 700.000, danes jih je gotovo že milijon in še več. Neposredna poročila iz Nemčije so zaprta. Delavstvo stavka tudi v cesarskih delavnicah v Kielu in Hamburgu, kjer je proglašeno vojno stanje. Vojaška oblast je za tri dni prepovedala »Vorwärts«. V znak protesta so stavci vsega večjega nemškega časopišja stavili v stavko. Položaj je kritičen.

Podobne vesti prihajajo iz sovražnega inozemstva. V velikih angleških industrijskih mestih Manchester in Wolowich delavstvo že stavka, v drugih industrijskih okrajih pa so sklenili delavci, da prenehajo danes, dne 31. jan., z delom. Tudi v Franciji vre. V Lyonu in St. Etienne so se vršili veliki nemiri, padli so klici

preprost roman. Zaljubljenca sta se poročila, uredila si gospodinjstvo, ljubila se v malem stanovanju v petem nadstropju, gori na Montmartreu, živela sta podobno dvema liščkom, ki ju ima v kletki delavka, katera nima vedno denarja, da bi jima kupila dobre piče. Često, pravi pesnik sam, je dobil namesto prigrizka poljub.

Ko ste brali o tem ljubeznivem razmerju, ste uganili, da je »nespravljivi« Agricola, kakor so ga tedaj nazivali, često pozabil na svoje velike cilje in živel čisto glupo, kajti bil je premlad. Zares, on je bil srečen onega dne, ko so izvolili Rocheforta, toda ne tako zelo kakor tedaj, ko je kupil, nabravši majhen znesek, Ceciliji omario z zrcalom, ideal vseh šivilij. In začetkom pomladi, ob opvratku z izletov v veliške gozde, kjer sta iskala vijolice, se revolucionar, o tem sem prepričan, ni jezil, če je njegova draga žena utrujena omahnila na divan in je svoj slammnik posadila namesto, da bi ga zaprla v ono omario, na kip Republike, stoječi nad kaminom... Toda ta nežna idila se je končala kot krvava melodrama! In ta mehki mladi mož, katerega so ljudje iz obližja gledali s smehljajem, ko se je sprehajal s svojo ženo — malone deček — in porival voziček s spetim otrokom, ta naivni pesnik je poveljeval pijani bandi požigalcev in morilcev in se je dal ubiti zaradi rdeče cunjel! Ali ni bilo to pretesljivo? O sramota, o neumnost političnega življenja!... Osolžile so se mi oči, srce mi je udarjalo, nervozno sem zaprl knjigo.

Zopet sem opazil rdeče platnice in ime Polanceaujevo.

tako kakor pri nas: kruh in mir! Jasno je: nasprotnika sta nastopila bojni pohod, da izvojujejo zadnjo borbo, borbo za mir.

Včeraj so se sestali v Brestu Litovskem zopet delegati k mirovnim pogajanjem. Prišel je tudi Trocki. V Rusiji pa vre, pripravlja se protirevolucija, Moskva je že pričela, »največji proletarec« Gorkij poziva v svojem listu »Novaja Žizn« na boj proti vladi boljševiških ljudskih komisarjev. Kdo ve, če bo ljudski komisar za zunanje zadeve Trockij ob svoji vrnitvi v Rusijo našel še svoje prijatelje v zavodu Smolnii na krmilu.

Tudi v avstrijski notranji politiki se pripravila preobrat. Dr. Seidler se pogaja z opozicijo, povabil je k sebi Jugoslovanski klub. Čehi so se umaknili včeraj v proračunskem odseku v rezervno. Kaj to pomeni? Ali uvidevajo zastopniki nemških koristi pri sedanjí vladi, da se bo treba sporazumeti tudi z nenemškimi avstrijskimi narodi?

Vse kaže, da je gordijski vozec presekán in da se pričenjajo stvari same od sebe razvijati. Počakajmo razvoja.

Državni zbor.

Dunaj, 30. januarja 1918.

Poslanska zbornica je po kratki debati rešila predlogo o vojnem davku, kakor jo je bila nazadnje priredila gospodarska zbornica, v drugem in tretjem branju. Poročilo o razširjenju vojnega davka na leto 1918. se je vrnilo odseku.

Nato se je vršila razprava o poročilu zdravstvenega odseka glede naknadnega zdravljenja in izsoljanja bolnih in ranjenih vojaških oseb. Poročevalec dr. Jankovič predlaga, naj se vzamejo dosedanje tozadnevne odredbe vlade in vojne uprave z zadovoljstvom naznanje. Vladni cesarski naredbi se je iz ustavnopravnih razlogov odrekla potrditev ter naredba nadomestila z zakonom. Končno priporoča, da se sedanji zakonski načrt in po odseku predlagani sklep sprejmeta.

Posl. Stölzel predlaga, naj se doba ugaslosti za ces. naredbo določi na 29. avgust 1915. Oglasi se še več drugih govornikov.

Posl. Hock priporoča svoj minoritetni predlog, glasom katerega mora avstrijska država skrbeti le za iz vojaške zveze odpuščene invalide avstrijske državljanke.

Ko sta govorila še poslanec dr. Schacherl in minister Mataja, je bil zakon sprejet v drugem in tretjem branju, ravno tako tudi Stölzlov predlog s 116 proti 115 glasovom. Hockov predlog je bil odklonjen. Prečita se Habermannova interpelacija glede zmanjšanja količine moke, nakar se seja zaključí.

Prihodnja seja v torek 5. februarja. Dnevni red: Drugo branje državnega proračuna 1917/18.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Izjave za majniško deklaracijo so poslane Jugoslovanskemu klubu še naslednje občine, žene in dekleta itd.: Trotkova (Mariborski okraj), Ročica (okraj Sv. Lenart), Sv. Trije kralji (okr. Maribor), St. Janž pri Sp. Dravogradu, Boreci pri Ljutomeru, Krize v Breškem glavarstvu, Kraljevci pri Ljutomeru, Polanci (Ptujski okraj), županstvo okolice Mozirje, Cerkovci pri Mariboru, Šmartin pri Sl. Gradcu, Ivanjševci (pol. okraj Ljutomer), Ljubno (Sp. Stajer), vse občine makolske župnije,

V republikanski skupini kavarne Lissabonske, v tej skupini, do katere sem napravil stike čisto slučajno, jaz tih pesnik, mi ni nikoli ugajal ta Polanceau s svojo okroglo glavo in trdimi brki hudega feldvebla.

Med to prenapeto mladino je bil samo on miren, toda njegov mir je bil poln sovraštva: steklenica vode, mrzle, zastrupljene.

Bil je izvrsten profesor prava, a so ga odpustili vsled njegovega doktorskega spisa, v katerem je izpovedal socialistične teorije in jih potem energično branil pred izprašujočim razsodiščem. Bil je nasilen človek, ubil je nekoga v dvoboju s pištolo. V svojo strupeno zgovornostjo, vsebujočo logiko in srd, se je vsilil mizi politikov kot bodoči predsednik; ko pa so one vroče glave sanjale o bitkah in zmagah, je mislil on samo na maščevanje. On je prvi napravil listino sumljivih. »V bodoče« bo treba zapreti tega, pognati onega pred vojno sodišče. Bil je to eden izmed onih revolucionarjev, ki so za časa vstaje šli v policijsko prefekturo in tam podpisali prvi zaporna povelja; kajti vse tajne družbe imajo tako slabo svojstvo, da so namreč v vseh zarotah zraven tudi ogleduhi. Kakor Agricola Mallet in večina tovarišev, katere sta čakala ječa ali prognanstvo, se je bil tudi Polanceau priklopil komuni; toda izstopil je — morda vsled srečnejšega naključja ali iz zvižaje ravno ob pravem času, z neokrvavljenimi rokami kakor Poncij Pilat. Končno je bil izvoljen za poslanca in je soglašal s skrajno levico in si je pridobil — sicer po zaslugi — zelo vplivno mesto v

Kaj je neki mogel povedati on, fanatik, o pesnih pariškega ptiča. Kaj je mogel v njih razumeti?

Ničesar. Kratek pogled na predgovor poslančev me je o tem prepričal. Niti enega vzklila naravnost iz srca, niti ene erke, ki bi človeka ganila, ampak same gromke fraze, v katerih je zvenel odmev bitek pričetke civilne vojne. Bile so blizu nove volitve; iz kože mrtvega je napravil kandidat boben, da bi oznanjal z njim svoj program.

Vznevoljen sem odložil knjigo. Prišel je čas obeda. Ker sem bil gledališki poročevalec nekega dnevnika, sem se potem oblekel in šel v Comédie française, kjer so igrali ne vem več katero veseloigro Scribeovo.

Prva oseba, ki sem jo srečal v pred-dvorani, je bil — Michal Polanceau.

Stal je pred soho Voltaireovo, obdan od več navadnih ljudi, po zunanosti sojeno, kmetijskih poslancev in jim je nekaj razlagal z mladostno živahnostjo, čeprav so bili njegovi lasje že precej osiveli. Bil je ves pomlajen od uspehov, da celo prerogaven in lep — moj Bog! on, stari govornik v kavarni Lissabon, ki je vzdrževal takrat svojo oblast z mogočnimi brkami in z očali, je postal sedaj malone eleganten in pričenjajoča se debelost ga je delala bodočega ministra.

Spoznal sem ga takoj. Električni zvo-nec je oznanil, da se bo dvignil zastor.

Komaj sem sedel na svoj prostor, je

¹ Voltérovo. Voltaira je slaven francoski pisatelj.

In sicer: Jelovec, Makole, Sv. Ana, Dešno, Pečke, Statenberg, Stopno, nadalje Sv. Benedikt, v Slov. gorah, muropoljske Slovenke (110 podpisov), žene in dekleta iz Maribora (nad 2500 podpisov), iz Sv. Lovrenca in s Pušcave nad Mariborom (265 podpisov), Stare nove vasi v ljubotemskem okraju (242 podpisov), Polencev, občine Polenshek (239 podpisov), Sopote župnije Olimlje (117 podpisov), Borecev (33 podpisov), Sv. Vida na Planini, (32 podpisov), posojilnica v Križevcih na Murskem polju, delavstvo šaleškega rudnika v Velenju, duhovščina dekanata Novacerkev. Prejeli smo nadalje tudi izjavo trboveljskega delavstva z 2283 podpisi. Občina Košana (okraj Postojna), Tergovič (Sp. Stajer), Gabrije pri Ajdovščini, Ziri nad Idrijo, županstva in zastopniki slov.-hrv. občin Istre, zbrani na sestanku v Kozini, dne 24. jan. 1918, Malna (Sl. Stajer), Gotovlje (okr. Celje), Veržej (štaj.), Spodnja Losnica (Mariborski okraj), Zabukovje (Sevniški okraj), učiteljski zbor hrvatske ljudske šole v Pazinu, duhovščina laške dekanije, duhovniki dekanije Smarje pri Jelšah na Stajerskem, tiskovno društvo v Pazinu, slovenska dekleta iz Veterinika pri Kozinem, žene in dekleta iz občine Podgorica (174 podpisov), Polzela v Sav. dolini, Globoko pri Brežicah (619 glasov), Hrvatska Kostanjevica, Duga Resa (72 podpisov), zastopnice žensstva v Varaždinu, Sušaku, žene in dekleta občine Solčava (Sp. Stajer), Kapele, Radinci, Rihtarovi v okraju Gornja Radgona (524 podpisov), Bizeljsko (865 podpisov), meščani mesta Kastav v Istri (1768 podpisov), Dragomlje.

Mahinacije tistih, ki jih izjave bole in plašijo, ne bodo nič pomagale. Zavednost našega ljudstva, njega volja je val, ki ga ne bodo ustavili renegati nemčurji in pripadniki sistema narodnih tlačiteljev. Živele narodne žene in dekleta, živeli vsi, ki gore za našo svobodo. Na svoji zemlji hočemo biti svoji gospodarji!

Izjave za majniško deklaracijo je prejel Jugoslovanski klub zopet od sledečih nadaljnjih občin itd.: Občina Golobinjak (okraj Sevnica), Gojače na Goriškem, žene in dekleta iz občin Kapljavac, Klanec, Križ, Mlaka, Moste, Nasovče in Suhadolje fare komenske v kamniškem okraju ter žene in dekleta iz občin Lahovče in Zalog, fare Cerklje v okraju kamniškem, občina Ivanjci, pol. okraj Ljutomer, Stoperice (okraj Ptuij), podružnica kmetijske družbe v Stopercih, Drvanja (okraj Maribor), Sv. Marijeta niže Ptuj, svečeništvo, učiteljsko, občinski župani in razni občinski zastopniki občine Buzet v Istri, Lokavec pri Ajdovščini, žene in dekleta občine Polica pri Višnji gori (293 podpisov), žene in dekleta občine Gorenje Polje pri Novem mestu na Dolenjskem, svečeništvo otoka Krk, Cres, Lošinja z velikim številom podpisov, okrajni odbor pri Sv. Lenartu v Slov. gor., seljani občine Ližnjana pri Pulju (sedaj begunci v Steinklamu), občina Malna, občina Korena (okr. Slovenji gradec), Mršna sela (okraj Brežice), Veliki kamen (okraj Brežice), severno hrvaški begunci iz Primorja, živeti v Steinklamu na Nizjeavstrijskem, občina Šetarova-Radehova, Zakot (okraj Brežice), moške in fantje mestne občine Brežice, žene in dekleta mestne občine Brežice, okrajni šolski svet v št. Pavlu. — Občina Drniš iz Dalmacije je poslala Jugoslovanskemu klubu dne 25. jan. sledečo brzojavko: Općinsko vijeće u Drnišu na svom sastanku 21. januara 1918. jednoglasno je zaključilo, da se učini slijedeća svečana izjava: Općina Drniš potpuno svjestna velikog historijskog časa najvećim ponosom stupa pred narodni sud te izjavljuje, da postojeci državni sistem u Austro-Ugarskoj monarhiji spriječava danas kao što je spriječivao i dosada nacionalni razvitak jedinstvenog troimenog naroda Hrvata, Srba-Slovenaca, nastojeći neprestano, da na korist njemačke in magjarske manjine (italijanska Boğu hvala za uvijek budi pokopana), koja ga nemilo dosada isisavalaše na ekonomskom i gospodarskom a ugnjetavalaše, zarobljavalaše na političkom donkele i na prosvjetnom kulturnom polju, bude i unaprijed postojao. Tom helotskom neprilodnom stanju nema lijeka no samo u ujedinjenju svih zemalja u monarhiji, u kojih žive Slovenci, Hrvati i Srbi, u jedno samostalno, od svakoga gospostva tujih naroda slobodno i na demokratskoj podlozi osnovano državno tjelo pod žezlom habsburškolorenske dinastije. Pa zato općinsko vijeće pravim nepritajenim najčišćim zanosom pozdravlja i prihvaća bečku deklaraciju 30. maja 1917, kojoj dobri i pravedni Bog dao, da se što skorije pridruži sve, što iskreno, patriotski, nesebično, slobodno i neodvisno diše, pa svim dopustnim sredstvima poradi, da se ista oživotvori, da se naime na temelju hrvatskog državnog prava in narodnog načela uspostavi starodrevna slavna hrvatska država pod svojim zakonitim kraljem. — Općina Drniš.

Dunaj, 29. januarja 1918.

Jugoslovanski klub.

Občinsko starešinstvo občine Ponikve na Tolminskem se je v seji dne 24. januarja 1918 soglasno in z velikim navdušenjem izjavilo za

pri orkestrovi godbi zazvenel zvonek smeh, ki je prihajal od sosedne lože. Okrenil sem glavo. Tamkaj, v mehki senci, je sedel lep star mož. Spoznal sem v njem državljana Polanceaua, ki je goital češnje, katere mu je s smehom ponujala gospodična.

Zastor se je dvignil. Ta večer nisem mogel posvetiti svoje pozornosti junaku predstave. Videl sem spet mizo »političkov«, ubogega blaznega Agricola, pijočega mrzlo zgovornost tribuna krčme, mislil sem na grozni kot na pokopališču, kjer so gnili komunardi poslednje bitke eden čez drugega zmetani, kamor je zahajala ubožno opravljena gospa Mallettjeva in pokladala skromne vence. Videl sem v duhu ubogo vdovo s paketom pod pazduho, ko vleče svoje bolno dete po pariškem blatu in si trga rokavice s potegovanjem neštevilnih zvoncev. Zdelo se mi je, da še slišim njen glas, ko mi je rekla s pomilovanja vredno nedolžnostjo: »To je vse, kar je mogel za nas storiti.«

Zares, državljani Polanceau se je smatral brez dvoma, ker je napisal oni predgovor, za plemenitega, darežljivega, človeka

majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« za samostojno državo vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov pod vladjo habsburške dinastije. Obenem izraža »Jugoslovanskemu klubu« popolno zaupanje. Z velikim hrepenenjem pričakuje zarije miru v svobodni domovini. — Županstvo občine Ponikve na Tolminskem, dne 24. januarja 1918. Župan: Janez Bičič.

Občinski odbor na Planini pri Vipavi je v seji dne 26. januarja t. l. sklenil soglasno: 1. Navdušeno pozdravljamo skupno z vsem tukajšnjim prebivalstvom izjavo »Jugoslovanskega kluba«, z odločno zahtevo po samostojni in neodvisni državi jugoslovanskega naroda pod vladjo Habsburžanov. — 2. »Jugoslovanskemu klubu« izrekamo popolno zaupanje in zahvalo za možko delovanje. — 3. Prevzvišenemu g. knezoškofu ljubljanskemu izrekamo zahvalo za odločen nastop in jasne besede v svrhu edinstva naroda. — 4. Hvaležno pozdravljamo človekoljubno prizadevanje papeža Benedikta XV. in našega presvitlega cesarja Karla I. za mir.

Občinski urad Planina pri Vipavi, dne 24. januarja 1918. — Jan. Strancar, župan. — Filip Kobal, I. obč. svet., Anton Stopar, II. obč. svet., Josip Man, III. obč. svet.

Občinski mesta Krležice v Hrvatskem Primorju so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo. (879 podpisov delavcev in mornarjev.)

Občinski odbor občine Št. Jošt pri Vrhniku, zbran v seji dne 27. januarja 1918, soglasno in z navdušenjem pozdravlja deklaracijo naših poslancev v državnem zboru z dne 30. maja 1917, ki zahteva združeno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov.

Županstvo občine Št. Jošt, dne 27. jan. 1918. — Jos. Malovrh, župan.

Svobodni hočemo biti na lastni zemlji! Naši možje in naši fantje ne smejo na bojiščih trpeti in umirati, da bi tuji se nadalje nam gospodovali! Njih kri in njih smrt mora predvsem nam prinesiti boljšo bodočnost. Zato pozdravljamo podpisani zastopniki občine Spod. Slivnica pri Grosupljem na Dolenjskem z največjim navdušenjem deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« na Dunaju z dne 30. maja 1917 ter izjavo vseh slovenskih političnih strank v Ljubljani z dne 15. septembra 1917 ter se jima z vso iskrenostjo in odločnostjo pridružujemo! — Vztrajajte, dragi naši poslanci v »Jugoslovanskem klubu«, brezobzirno do konca na poti, ki jo hodite pri borbi za osvoboditev našega naroda iz spon sramotnega suženjstva, da bomo mi Slovenci skupno s Hrvati in Srbi dosegli novo življenje v jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom!

Mi čutimo, mi živimo, mi smo vedno z Vami!

Hkrati iz celega srca tudi želimo, da bi prizadevanje za mir, ki sta je s tako ljubeznijo započela sv. Oče Benedikt XV. in naš presvetli cesar Karl I., čim prej prineslo toli zaželjene sadove ter nam vsem mir in pod cesarjem Karlom I. boljšo bodočnost v jugoslovanski državi.

Županstvo Spodnja Slivnica, 6. januarja 1918. — Franc Ahlin, župan. — Franc Drobnič, Anton Habijan, Janez Šeme, Anton Tekavec, Janez Hribar, Janez Bučar, Anton Ahlin, Martin Janežič, Franc Hren, odborniki. — Jakob Javornik, I. svetovalec.

Občinski odbor občine Pleterje, okraj Brežice na Stajerskem, se vsled soglasnega sklepa odborove seje z dne 27. januarja 1918 navdušeno pridružuje deklaraciji »Jugoslovanskega kluba« z dne 30. maja 1917 ter pozdravlja njegovo delo za svobodno državo jugoslovanskega naroda. Z ogorčenjem obsojamo vsako neslogo v narodu ter slovesno izjavljamo, da do uresničenja naše ideje poznamo le eno stranko, namreč jugoslovansko deklaracijsko stranko.

Občina Pleterje, dne 27. januarja 1918. Župan: M. Pajdaš. — Obč. svetovalec: Fr. Stergar, Jože Kovačič, Anton Urek. — Obč. odborniki: župnik Alojzij Šoba, Fr. Kozinc, Janez Šoba, Janez Cerjak, Janez Bogovič, Jože Omerzel, Jože Ban, Anton Bertole, Anton Kos, Rudolf Zajber, Franc Bogovič, Martin Les, Franc Kuhar.

Žene in dekleta z Zdol, občina Pleterje pri Brežicah, z vsem navdušenjem soglašamo z jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917 in kličemo našim zastopnikom v zbornici: Bodite še nadalje trdni in vztrajni v borbi za jasnešo bodočnost jugoslovanskega, saj smo vsi z Vami z mislijo in srcem! Obenem obsojamo najostreje izdajalce naše svete stvari!

Strela udri iz višine izdajalca deklaracije!

(Sledi 315 podpisov.)

Me spodaj podpisane žene in dekleta iz občine Luče pri Višnji gori imenom naših mož, oziroma bratov, ki krvavijo in umirajo na bojiščih, slovesno izjavljamo, da s celim srcem sprejemamo deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« v državnem zboru na Dunaju z dne 30. maja 1917 ter izjavo, ki so jo s prevzvišenim g. knezoškofom A. B. Jegličem na čelu podpisale vse slovenske stranke dne 15. septembra 1917 v Ljubljani. Kri, ki so jo naši možje, oziroma bratje prelili, ne sme biti preliha zastoni. Proti krivici, ki jo mi trpimo, vpije ona do neba! Svoboda nam mora ona prinesiti ter nam Slovincem, Hrvatom in Srbov neodvisno jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom! Bog blagoslovi delo »Jugoslovanskega kluba« ter ga privedi do skorajšnjega popolnega uresničenja!

Luče, dne 20. januarja 1918.

(Število podpisanih 86. Podpisale so se prav vse.)

Z največjim zaupanjem in preiskrenim navdušenjem kličemo me spodaj podpisane žene in dekleta iz občine Spodnja Slivnica pri Grosupljem »Jugoslovanskemu klubu« na Dunaju: Vztrajajte, vztrajajte odločno, brezobzirno do konca na poti, ki si jo nastopil s svojo izjavo v državnem zboru dne 30. maja 1917! Te izjave se me imenom naših na bojiščih krvavečih mož, oziroma bratov pridružujemo iz celega srca! Bog daj, da bi kmalu prišel za nas Slovence, Hrvate in Srbe v avstrijski monarhiji vstajenja dan, kjer bi se našli kot bratje v skupnem domu jugoslovanske države pod habsburškim vladarjem! Vam, predragi poslanci v »Jugoslovanskem klubu« zaupamo; me molimo, da bi Bog Vaše delo za našo tako zaželeno osvoboditev izpod tujkega neznanega jarma blagoslovil ter da bi čim prej prišli do popolnega uspeha.

Obenem tudi iz celega srca želimo, da bi nam v smislu prizadevanj papeža Benedikta XV. kmalu zasijal mir, ne nasilja, ampak pravičnosti in ljubezni!

Spodnja Slivnica, dne 20. januarja 1918. (Sledi 250 podpisov.)

Lastro hišo hočemo imeti: svobodno, neodvisno jugoslovansko državo pod glavarjem Habsburžanom, kjer bi kot bratje prebivali in

gospodovali Slovenci, Hrvati in Srbi avstrijske monarhije! O, da bi le kmalu zasijalo solnce zlate svobode nam vsem! Kri, ki so jo v toliki meri prelivali naši možje, oziroma bratje, naj nam čim prej prikljče izpred prestola vsepravičnega božjega Gospodarja toli zaželeno jugoslovansko neodvisno domovino! Zato pozdravljamo v imenu na bojišču krvavečih sinov, oziroma mož ali bratov, z največjim navdušenjem me spodaj podpisane matere, oziroma žene in dekleta iz občine Zalina pri Višnji gori izjavo »Jugoslovanskega kluba« v državnem zboru z dne 30. maja 1917 ter se z vso ljubeznijo pridružujemo tudi izjavi, ki so jo s prevz. g. knezoškofom dr. A. B. Jegličem na čelu podpisale vse slovenske stranke dne 15. septembra 1917 v Ljubljani.

Zalina, dne 20. januarja 1918.

(Sledi 155 podpisov. Podpisale so prav vse žene in dekleta.)

Podpisane izjavljamo v imenu vseh žena in deklet iz fare Čemšenik, da smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo z dne 30. maja 1917. Izrekamo »Jugoslovanskemu klubu« popolno zaupanje. Izstop iz kluba je sramoten zločin na našem narodu. Prevz. knezoškofu dr. Ant. B. Jegliču izrekamo najiskrenejšo zahvalo za odločen nastop v prosep našega naroda in hvaležno pozdravljamo plemenito prizadevanje za mir sv. Očeta papeža Benedikta XV. in našega ljubljanskega cesarja Karla I.

Živela svobodna Jugoslavija pod slavnim žezlom Habsburžanov!

V Čemšeniku, dne 16. januarja 1918.

(Sledi 815 podpisov.)

Ponikve na Tolminskem. Izjava žen in deklet. — V trdnem zaupanju, da izpolnijo naši občinski zastopniki v imenu naših, na bojiščih trpečih, krvavečih in umirajočih mož in fantov v soglasni izjavi za majniško deklaracijo Jugoslovanskega državnoborskega kluba svojo sveto, narodno, možko dolžnost, se me, podpisane žene in dekleta iz županije Ponikve na Tolminskem v ponosni zavesti prestalih pasivnih žrtv, v vzvišenem čustvu svojih svetih dolžnosti in v veselem upanju svojih sedanjih moralnih in prihodnjih postavnih pravic soglasno izjavljamo za majniško deklaracijo Jugoslovanskega državnoborskega kluba in zahtevamo kot pravičen čas groznih žrtv svetovne vojske, katere so naš narod prav posobno zadelo, svojo sveto pravico, ki nam gre pred Bogom in pred vsem svetom in ki jo vidimo, upamo in pričakujemo v združeni jugoslovanski državi, zedinjujoči enotno trojico Jugoslovancev: Slovence, Hrvate in Srbe kot trojno enoto v okrilju habsburške monarhije.

Na Ponikvah, dne 17. januarja 1918.

(Sledi 17 podpisov.)

Slovenske žene in dekleta na Bizeljskem se s iskrenim navdušenjem pridružujemo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Sledi 863 podpisov, ki so se istočasno odposlali Jugoslovanskemu klubu na Dunaj.

725 zavednih slovenskih žen in deklet občine Šentjernečke se z navdušenjem pridružuje jugoslovanski deklaraciji z dne 31. maja 1917 in zahtevi po samostojni jugoslovanski državi.

Podpisane žene in dekleta občine Solčava slovesno izjavljamo, da smo za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba. (137 podpisov.) Podpisi so se poslali Jugoslovanskemu klubu.

Razkosana na štiri županstva, izjavlja tem potom cerkvena občina Gorenja Branica, da stoji vsa za majniško deklaracijo, za združeno Jugoslavijo pod slavnim habsburškim žezlom. Pozdravlja z otroško vdanostjo kneza miru, sv. očeta Benedikta in se klanja v neomajani zvestobi miroljubnemu cesarju in bodočemu jugoslovanskemu kralju Karlu. Obsoja pa v dno duše nakane onih, ki sejejo razdor in ovajajo naše pošteno, zvesto slovensko ljudstvo.

Hrvatske otoka Pağa v Dalmaciji so se izjavile za jugoslovansko deklaracijo.

Zdravstveni zastop okrožja Višnja gora je v svoji seji dne 23. jan. 1918. soglasno sklenil, da se pridružuje z največjim navdušenjem državnopravni deklaraciji Jugoslovanskega kluba ter ve, da je rešitev naroda mogoča le v lastni državnosti. Pozdravlja skupen nastop poslancev v jugoslovanskem klubu in izreka istemu in njega načelniku dr. A. Korošču svoje popolno zaupanje. Pozdravlja mirno stremljenje sv. očeta Benedikta XV. in našega cesarja z gorečo željo, da se čim prej konča ta strašna vojna.

Politične novice.

+ Shodi poslanca Brenčiča. Poslanec Brenčič je imel v nedeljo 27. t. m. porani maši političen shod na Hajdinu pri Ptuj. Shoda se je udeležilo čez 200 ljudi. Poslanec je nad eno uro poročal o delovanju v državnem zboru, ožigosal postopanje ptujskega okr. zastopa nasproti našim županom, kateri so večinoma na tem shodu na Hajdinu navzoči bili, kateri se bodo sedaj takoj za našo deklaracijo izrekli. Ob koncu shoda so na poziv govornika zborovalci zaklicali trikratni živijo na našega presvitlega cesarja Karla I. Gospod župnik Toman se v prisrčnih besedah zahvali za obširno poročilo gospodu poslancu ter izreka neomajno zaupanje poslancu Brenčiču kakor celemu Jugoslovanskemu klubu, osobito gospodu načelniku dr. Korošču. Zborovalci so zaupnico z velikim navdušenjem z živijo-klici enoglasno sprejeli. — Za našo deklaracijo so se izrekle vse občine od Sv. Marjete niže Ptuja, od Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji, občina Osluševci, druge pa še slede. — Političnega shoda poslanca Brenčiča pri Sv. Marjeti niže Ptuja po večernicah dne 27. t. m. se je udeležilo čez 800 zborovalcev, shod se je jako mirno vršil in so zborovalci z velikim razumevanjem poslušali svojega poslancu, ki je čez 1 uro obširno poročal o delovanju v državnem zboru. Veliko zanimanje je za deklaracijo. Žene in dekleta, po številu 31, iz Muretine so se izrekle za deklaracijo Jugoslovanskega kluba.

+ Dr. Faidutti in dr. Bugatto glasujeta z Nemci. V torek so glasovali itali-

janski poslanci iz južne Tirolske skupno z Jugoslovanci za Stanekovo resolucijo. Z Nemci pa sta glasovala — kakor vedno — goriški deželni glavar dr. Faidutti in dr. Bugatto, ki se imata zahvaliti za svoje mandate goriškim slovenskim volilcem.

+ Posvetovanja katoličanov v Curihu. »Našinec« poroča, da bosta zastopala slovenske katoličane na konferenci v Curihu poslanca dr. Korošec in Gostinčar. Čehe pa posl. dr. Hruban in deželni odbornik Šramek.

+ Hrvatski ban odstopi? Budimpeštanski politični krogi trde, da bo moral hrvatski ban odstopiti, ker vladajoči ogrski krogi niso zadovoljni z njim, ker ni zatrl zadnjih protimažarskih demonstracij v Zagrebu.

+ Stavke v Nemčiji. »Arbeiter-Zeitung« piše z ozirom na stavko v Nemčiji: »Če stoji danes v Berlinu stroji, je to predvsem zasługa deželnega zbora junckerjev, za katere je nemški delavec še vedno objekt in ne subjekt zakonodaje. In isti razred, ki še vedno noče dati nemškemu delavcu enakopravnosti, je tudi najnevarnejši sovražnik sporazumnega miru. Če bi Hertling in Kühlmann v glavnem odseku vsaj takoj govorila, kot je govoril Czernin v delegacijah; če bi obravnavali nemški državni kuronsko in litavsko vprašanje vsaj tako kot avstro-ogrski minister poljsko; če bi se izrazili o belgijskem vprašanju vendar enkrat jasno in nedvoumno ter odstranili jasno in nedvoumno vse osvojevalne namene na zahodu in vzhodu in na taki podlagi naprosili Wilsona za mirovno posredovanje, potem bi danes v Berlinu ne bilo stavke. — Dogodki v Avstriji so močno vplivali na delavce v Nemčiji. Tudi najbolj boječa cenzura ni mogla prikriti nemškimi delavcem velike stavke mas avstrijskih in ogrskih delavcev. Toda nemški delavci vidijo v svoji domovini še vedno generale, junkerje, je-klene in premožovne magnate na delu, da bi zaprli pot do miru.«

+ Za neodvisnost Litve. Združene polske stranke na Poljskem in v Litvi so poslale državnemu tajniku pl. Kühlmannu izjavo, s katero zahtevajo, da zahtevajo po sklenjenem miru neodvisnost zgodovinske Litve.

+ Pred državnim preobratom v Franciji. Iz Berna: Razmere v Franciji povzročajo ameriški vladi največje skrbi. Boji se državnega preobrata in Poincarévega padca. Posebna misija bo v Franciji vse storila, da prepreči razvoj, katerega se boji. Amerika odpošlje v Francijo veliko vojakov. Odposlaništvo se poda baje tudi v Italijo.

+ Sporazum proti sv. očetu. »Secolo« je poročal, da je sklenila Italija 23. aprila 1915 s sporazumom tajno pogodbo, s katero je vsako vmešavanje sv. očeta v mirovno vrašanje izključeno.

+ Vladni komisar za Sedmograško. Notranji ogrski minister Ugron bo imenovan vladnim komisarjem za Sedmograško z nalogo, da »rekonstruira« Sedmograško.

+ Dr. pl. Seidler snubi Ukrajince. Ministrski predsednik se posvetuje z Ukrajinci, da bi jih pridobil za to, da bi glasovali za proračun.

+ Poljsko kolo. Dunaj, 30. jan. V Poljskem kolu se je vršila danes predpoldne in popoldne volitev predsednika. Obakrat je bil izvoljen posl. Kendzior (poljska ljudska stranka), ki je izjavil, da izvolitve ne sprejme.

+ Proračunski odsek. Dunaj, 30. januarja. Proračunski odsek je sprejel dodatni predlog k državnemu proračunu in proračun ministrstva za socialno preskrbo. Čehi so se umaknili za hip iz aktivne opozicije v tiho opozicijo. Nemški listi pripravljajo svoje čitatelje na preobrat v češki politiki. V odseku je poročal finančni minister Wimmer. Dalje je govoril ministrski predsednik dr. pl. Seidler. Domobranski minister je poročal o akciji za izboljšanje položaja vojnih ujetnikov v Rusiji in o pogajanjih za izmenjavo vojnih invalidov z Rumunijo.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. januarja. Uradno:

Italijansko bojišče: Težki boji na visoki planoti Asiago trajajo dalje. Jugozahodno od Asiago in na Monte Sisemol so se izjalovili vsi italijanski napadi z velikimi izgubami zanje. Monte di Val bella in Col del Rosso smo morali po junški obrambi in žilavi borbi prepustiti vedno močnejšim privedenim sovražnim silam.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. jan. Veliki glavni stan:

Italijansko bojišče: Italijani so z močnimi silami na visoki planoti Asiago nadaljevali svoje napade, ki so se na Monte Sisemol s težkimi izgubami zanje izjalovili. Monte di Val bella in Col del Rosso sta po preteku boja ostala sovražniku.

Zahodno bojišče: Na mnogih mestih bojne črte ogenj s topovi in z metalci min. Delovanje pehote se je omejevalo na poizvedovalne boje. Naši letalci so z uspe-

hom napadli Anglijo in francosko severno obal. Bombe so metali na London, Southend, Dünkirchen, Gravelines in Calais. V zračnem boju smo sestrelili večeraj 8 sovražnih letal in 2 pritrjena zrakoplova.

Vzhodno bojišče: Nič novega.

Macedonsko bojišče: Odbili smo napad sovražnih stotnij proti bolgarskim postojankam poljskih straž severovzhodno od Dojranskega jezera.

Slavke.

Splošna stavka v Trstu.

Dne 28. januarja zjutraj je celokupno delavstvo v Trstu in Miljah popustilo delo in priredilo zborovanje pod predsedstvom soc. demokratičnega voditelja Puecherja. Sprejeli so resolucije, v katerih zahtevajo, da se čim prej sklene splošen mir in da se nemudoma zboljša aprovizacija v Trstu in Istri. Sklenili so dalje, da morajo delavci v vseh podjetjih, ki delajo za prehrano (pekarne, prodajalne aprovizacijske komisije, nakladanje, razkladanje in prevažanje živil in kuriva), potem delavci v plinarni in pri vodovodu ter v zdravstveni službi, ostati na delu. Stavka se v naslednjih podjetjih: ladjedelnica Sv. Marka, delavnice pri Sv. Andreju, Lloydov arsenal, ladjedelnica pri Sv. Roku, tovarne Modrano, Spangher, Osvaldella in vse druge, vse male obrti, vse veletrgovine in trgovine na drobno, cesta železnica in gotova transportna podjetja, stavkajo tudi vsi delavci v Miljah.

V torek, 29. januarja dopoldne je delavstvo priredilo v Delavskem domu velikanski shod, na katerem sta govorila poslanca Oliva in Puecher.

Zastopniki delavskih organizacij so so se konstituirali kot Delavski svet, predsednik je poslanec Oliva. Časopisi ne izhajajo, samo Delavski svet izdaja »Sporočilo Delavskega sveta« v slovenskem in italijanskem jeziku, ki prinaša samo poročila o stavki, delavskih shodih in sklepkih ter aprovizacijske stvari. Delavski svet je naročil poslancema Pittoniju in Olivi, da storita vse potrebne korake pri avstrijskih socialističnih poslancih, da se doseže, da se k mirovnim pogajanjem pripuste tudi pristni zastopniki ljudstva. Večeraj so bile po Trstu sicer demonstracije, a mir se ni kalil. Za red skrbe reditelji z rdečim znakom na rami. Kdaj pa stavka končana, se ne ve, ker čakajo na odgovor namestnika, ki je odšel na Dunaj, da se pogaja z vlado zaradi aprovizacije Trsta, Istre in Furlanije.

Stavka v Nemčiji.

Dne 29. t. m. dopoldne je stavkalo v Berlinu okroglo 400.000 delavcev. Red in mir se do 29. t. m. nista kršila. Na Bavarskem, vsaj v Monakovu, stavka še ni splošna, pač se je pa razširjala v Norimberku in v Fürthu. Na Bavarskem so po shodih naglašali, da so pričeli štrajkati zaradi agitacije velenemske »Vaterlandspartei« za nadaljevanje vojske, v drugi vrsti pa vsled slabe prehrane. V Norimberku so prirejali stavkujoči poulične demonstracije.

V Berlinu stavka 700.000 delavcev.

»Berliner Tageblatt« je cenil 30. t. m. število stavkujočih na 700.000. Delavski svet sestavlja 250 delegatov, izvršilni odbor pa 16 oseb, med njimi šest poslancev obeh socialističnih državnozbor. strank. Nemška vlada je zopet izjavila, da se sicer rada pogaja s soc. demokrat. poslanci, a da odklanja stik z delavci, dokler vstrajajo na svojih stremljenih zahtevah. V Hamburgu je stavkalo 30. t. m. 25.000 delavcev; nad mestom so razglasili poostreno vojno stanje. V Berlinu sta izšla »Lokal-anzeiger« in »Berliner Tageblatt«; stavci ne stavkajo, pač pa strojniki. Shodi so v Berlinu prepovedani; tudi vodstvo stavke ne sme zborovati; vsled česar bo prevzela vodstvo stavke najbrže socialna demokracija. »Vorwärts« je vojaška oblast tri dni ustavila, vsled česar so se v več tiskarnah pridružili stavki črkostavci, da pribore svobodo tiska. V ponedeljek je zborovalo v Monakovu na Aegyianis trgu 70.000 delavcev. Vojaške oblasti so razglasile, da bodo deleavce, ki ne bodo do 31. januarja pričeli delati, pozvali pod orožje.

Uradno poročilo o stavki v Nemčiji.

Berlin, 30. januarja. Wolff: Stavka je od večeraj na danes le malo napredovala. V Berlinu cenijo število stavkujočih na približno 120.000. Časopisi so danes z nekaterimi redkimi izjemami izšli. Na zunaj se o stavki nič ne opaza. Promet ni moten. Nemiri se niso nikjer v državi pojavili.

Mirovna pogajanja.

Dunaj, 30. jan. Korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega:

Današnji plenarni seji je predsedoval veliki vezir Talaat paša. Državni tajnik Kühlmann je sporočil, da je kraljeva bavarska državna vlada poslala bavarskega državnega ministra grofa Podewilsa kot svojega zastopnika k mirovnim pogajanjem v Brest Litovsk, tako da se bo grof Podewils udeleževal pogajanj kot član nemške delegacije.

Izjava Trockega o položaju v Ukrajini.

Nato je Trocki izjavil, da sta se v sestavi ruske delegacije izvršili dve spremembi. Ena sprememba je čisto osebnega značaja, udeleževal se bo nadaljnjih pogajanj tudi ljudski komisar za državno last Karelín. Druga sprememba pa je državno-pravnega in političnega značaja. Tiče se udeležbe dveh članov ukrajinske ljudske republike v ruski delegaciji. Vlada sovjeto delavskih, vojaških in kmečkih zastopnikov ukrajinske ljudske republike je poslala k mirovnim pogajanjem tri člane, od katerih je en član, ljudski komisar in ljudski državni tajnik za ljudsko izobrazbo Sadonski, ostal v Petrogradu, kjer je stopil v vlado sovjeta ljudskih komisarjev. Oba druga, in sicer predsednik izvršilnega odbora Medvjedev in ljudski državni tajnik za vojaške zadeve Šahraj, sta v Brestu Litovskem v zvezi ruske delegacije.

To dejstvo, ki je največje važnosti za nadaljni potek pogajanj, podaja sliko o položaju, ki je nastal v Ukrajini kot rezultat prejšnjih dogodkov. Ker bi imele nasprotno stranke interes na tem, da so natančno poučene o razmerah v Ukrajini, smatra za potrebno podati kratko izjavo: Ukrajinski sovjeti kmečkih in delavskih odposlancev vodijo v celi Ukrajini odločen boj proti kijevski radi, pri čemur so ti boji v mnogih delih Ukrajine privedli do odločne zmage sovjeto, ki nastopajo v popolnem soglasju s petrograjskim sovjetom ljudskih komisarjev. Ves premogovni revir ob Doncu, vsa metalurgična okolica Jekaterinoslava in guberniji Harkov in Poltava so v oblasti ukrajinskih sovjeto. V drugih delih Ukrajine raste moč sovjeto in vedno bolj pada upliv kijevske rade. Na dan odhoda Trockega iz Petrograda je došla iz Kijeva brzojavka, da je kijevsko generalno tajništvo ponudilo svoj odstop. Kakšno rešitev je ta kriza kijevske vlade našla in kakšen upliv bo izvajala na delegacijo gospoda Holuboviča, še ni znano, vendar je že iz teh podatkov jasno, da bi se z delegacijo kijevskega tajništva sklenjen mir pod sedanjimi razmerami nikakor ne mogel smatrati kot mir z ukrajinsko republiko.

V svojem govoru v glavnem odseku državnega zbora je gospod državni tajnik dejal, da je ruska delegacija ukrajinsko toliko časa priznavala, dokler je upala, da bo ta igrala vlogo pomožnih čet. Sedaj pa, ko je ruska delegacija spoznala svojo napako, je neče več priznati. To je subjektivna razlaga dogodka. Že v zadnji seji, v kateri se je dotaknilo vprašanje ukrajinske delegacije je on (Trocki) izjavil, da je proces samoodločevalne pravice Ukrajine še v razvoju.

Sedaj, ko zboruje v Petrogradu vseruski kongres sovjeto delavskih, vojaških in kmečkih odposlancev, na katerem so zastopani tudi ukrajinski sovjeti in kjer se bodo ustvarili federativni temelji za rusko republiko, odgovarja udeležba zastopnikov ukrajinskega ljudskega tajništva ob ruski delegaciji vseskozi razmeram, ki vladajo v ruski republiki. Če ima delegacija gospoda Holuboviča prejšnjemu mandat kijevskega tajništva, potem ruska delegacija ne ugovarja več proti nadaljni udeležbi na mirovnih pogajanjih. Vsekako pa se morejo priznati samo taki z Ukrajino sklenjeni dogovori, katere bo formalno potrdila vlada federativne republike Rusije.

Za Trockim je podal v Brestu Litovskem ostali zastopnik ukrajinske ljudske republike Lewyckij naslednjo izjavo: Pred odhodom naše delegacije so se člani delegacije dogovorili, naj do zopetnega prihoda cele delegacije posamezni trije ostali člani v političnih vprašanjih ne nastopajo. Zato je stališče naše delegacije do pravih podane izjave zastopnikov sovjeta ljudskih komisarjev, nadalje tudi do vprašanja udeležbe zastopnikov mesta Harkova v ruski delegaciji pridržano do zopetnega prihoda naše delegacije.

Nato je odgovoril državni tajnik pl. Kühlmann, da bi v imenu zavazniških delegacij razpravo o izvajanju Trockega rad odložil do prihoda delegacije kijevske rade. Na vsak način pa mora opozoriti na to, da predsednik ruske delegacije svoj čas z nobeno besedo ni namignil, da poleg delegacije, ki jo vodi gospod Holubovič, obstoji še druga korporacija, ki zahteva, da govori v imenu Ukrajine. Po njegovem mnenju je položaj tak, da se obstoj svobodne ukrajinske ljudske republike od nobene strani ne zanikava, da pa dve nasprotujoči si korporaciji trdita, da sta upravičeni internacionalno zastopati svobodno ukrajinsko republiko. Zavazniške delegacije bodo to važno vprašanje temeljito proučile.

Trockij je izjavil, da svoječasno res ni pričakoval, da obstoji v Ukrajini poleg rade še druga korporacija, ki zahteva, da zastopa ukrajinski narod. Ruska delegacija ni imela nobenega povoda, da bi zavzela stališče napram temu vprašanju, dokler sovjeti ukrajinskih delavskih, vojaških in kmečkih odposlancev niso odločili, če hočejo odposlati lastne zastopnike k mirovnim pogajanjem.

Zunanji minister grof Czernin je nato izjavil, da se pridružijo želji, ki jo je izrazil

Kühlmann. Ker pa je škoda časa, naj bi med tem komisija za teritorialna vprašanja zopet pričela svoje delo. Czerninov želji se je Trocki pridružil. Ker se ni nihče več oglašil k besedi, je predsednik zaključil sejo.

Razna poročila.

Poraz boljševikov v bitki pri Lucku.

Lugano, 30. januarja. (K. u.) Agence de Balcans 29. t. m. iz Petrograda: V tridnevni borbi boljševikov z Ukrajinci za Luck so bili boljševiki premagani. Ukrajinski vojaški kijevske centralne rade so se polastili mesta Luck. Poročilo o porazu boljševikov in poročila o rumunski ofenzivi pri Galacu in na vse petrograjske kroge strašno učinkovalo. V Smolinskem zavodu so razburjeni. Ljudski komisariji se ne prestando posvetojejo.

Državljanska vojska v Rusiji.

Iz Stockholma: S peklenkim strojem so razstrelili v Moskvi poslopje delavskega sveta. Vsi, ki so se nahajali v poslopju, so mrtvi. Vsako uro pričakujejo, da izbruhne protirevolucija. Kadeti so pooblastili generala Aleksejeva, naj poizkusi ustanoviti armado za obrambo konstituant. Proti rdeči gardi na Finskem namerava baje, kakor poročajo »Times«, nastopiti sosednja Švedska, ki je, kakor pravijo »Times«, že poslala svoje čete v Tornejo, s katerimi so se baje že pričele boriti čete finske rdeče garde. Po vseh poročilih se more sklepati, da se je med Rusijo in Finsko pričela vojska. Finske čete se nasproti boljševikom dobro drže. Boljševiki so izjavili, da se z ukrajinsko rado ne nameravajo več pogajati. Edino mogoča pot je neusmiljen boj z rado, dokler ne zmagajo ukrajinski sovjeti in popolnoma odstranijo nadvlado buržoazije. V Kišinevu so zaprli boljševiki rumunskega konzula in 14 rumunskih častnikov. »Tempe« je poročal: Prelom med južno in severno Rusijo je popolen. Petrograd se polagoma ločuje od ostale Rusije. Zdi se, da so ure boljševikov preštele. Razpust konstituante je ustvaril prepad med kmeti in delavci. Dogodki se razvijajo v pravilno vojsko med kmeti in delavci.

Dnevne novice.

— Boda v Istri. Zborovanje istrskih županov, ki se je vršilo na poziv občine Doline na Kozini dne 24. januarja 1918. je razkrilo vso strašno bedo zanemarjene Istre. 38 zastopanih mest in občin je sklenilo ostre resolucije vladi in namestništvu, kjer zahtevajo najnujnejšo in izdatno pomoč umirajočemu narodu in skorajšen splošen mir. Izvolil se je izvrševalni odbor Istre obeh narodnosti (slovenske in italijanske), ki mu predseduje pazinski župan dr. Kurelič in člani dr. Červar, Alojzij Res, Stj. Šiščević, dr. Luis, Stranich, Ulcigrai in državni poslanec Peter Spadaro, kateremu se je poverila polna moč, da zahteva resolucij predloži vladi v odločilo in rešitev. Preteklo soboto je tržaški namestnik dolgo konferiral s članoma državnim poslancom Spadarom in Al. Resom, kjer je ugodil separaciji Istre od Trsta v zadevi aprovizacije in obljubil najnujnejšo pomoč od dunajske vlade, kamor se je še isti večer podal. V nedeljo pa je izvršilni odbor vzel izjavo g. namestnika s hvaležnostjo na znanje in odposlal brzojavko prehranjevalnemu uradu, v kateri ga pozivlja, da mu tekotom dveh dni odpošlje zadostno množino moke in masti, sicer je primoran izvršiti V. Kozinski sklep, da namreč vsi občinski uradi v Istri prenehajo s poslovanjem.

— Kako žive Slovenci v Nemčiji.

»Gladbecker Zeitung« je poročala 22. t. m.: Večeraj, 20. t. m., sem sedel v Dräghoffovi gostilni pri časi piva, ko zadoni nepričakovano glasno petje na moje uho. Poslušal sem. Peto se je nad menoj. Radoveden sem šel v dvorano gori. Na stopnicah vprašam otroke: »Kaj je zgoraj?« — »Slovenci imajo gledališko predstavo,« so mi odgovorili. Presenečen sem bil, ko sem prišel v dvorano, ki je bila prenapolnjena: moške in žene, otroci in odrasli; vse zmešano; tudi vojaški z ruske in italijanske fronte so bili zraven. Prosil sem, da smem k veselici; takoj je vstalo nekaj mož, ki so mi lep prostor preskrbeli. O Slovencih sem že večkrat slišal in o njih bral, a od blizu jih še nisem poznal. Pred vsem sem videl, da so se Slovenci po avstrijski navadi zabavali prostodušno in veselo. Kamor sem pogledal: samo smehljajoči obrazi. Voditelj zbora in drugi govorniki — govorili so sploh veliko — so se morali vselej truditi, da so si pridobili pozornost: predsednik je zvonil z velikim zvoncem. Vse je pa utihnilo le, kadar se je zastor odstranil in ko so predstavljal. Kostumi so ti pa tudi bili nekaj: gosposki in grofovski, svetili so se in lesketali; vsi polni rubinov in diamentov, a držali so se domače slovenske noše; posebno lepo zunanjo podobo so pa ustvarili lepi robci, ki so se tako lepo podajali igralkam. Otroci, ki so stali poleg mene, si niso mogli dovolj te krasote nagledati, a tudi odrasli

so bili ginjeni: solzne so bile žene, a celo v očeh nekaterih mož sem zapazil solze, posebno ko se je predstava končala in je malo dekle otročje pobožno molilo pred podobo Marije. Škoda, ker nisem ničesar razumel, kar se je govorilo, deklamiralo in pelo. Celo slavje je bilo lepo in prehitro mi je čas minil. Ko se je namreč predstava končala, sem se zelo ustrašil, ko sem pogledal na uro, ker je kazala že pol 10. — točno ob pol 8. moram večerjati. Hitro sem odšel, med potjo sem pa še premišljeval o vtisih pri slavlju slovenskega društva sv. Barbare in slovenskega rožnovenskega društva.

— Redni občni zbor Zveze južnoštarskih obrtnih zadrug se vrši v sredo dne 13. februarja 1918 ob 3. uri popoldne v posebni sobi Narodnega doma v Mariboru.

— Matej Žbontar, kaplan na Jesenicah je bil dne 29. t. m. kanonično umeščen na župnijo Sv. Križ nad Jesenicami.

— Štrajk porotnikov v Šibeniku. Porotniki v Šibeniku zahtevajo z ozirom na veliko draginjo, naj jim sodna oblast razen potnih stroškov nakaže dnevno 30 K nagrade. Sodna oblast je to zahtevo zavrnila, nakar so stopili porotniki v štrajk.

— Odlikovanja. C. kr. orožniška stražmojstra Ivan Koželj v Višnji gori in Franc Rehhar v Zatični sta odlikovana s srebrnim križcem s krono na traku hrabrostne svetlinje.

— Tržaški Slovenec Josip Regent, podčastnik, nahajajoč se na ruski fronti, je bil odlikovan z železnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetlinje in s Karlovim četnim križcem.

— Železno krono tretje vrste z vojno dekoracijo je podelil cesar ritmostru nadvojvodi Hubertu Salvatorju.

— Zasebni prekodeželni telefonski promet se uvede: 1. na Kranjskem na vseh razpoložljivih zvezah v celem obsegu, čez deželne meje pa samo v času, ko promet ni velik (med 7. uro popoldne in 9. uro dopoldne); 2. iz in v mesto Trst v času, ko je promet slab. Javne govorilnice se smejo uporabljati za ta promet, h kateremu prepovedna ozemlja samo obsebi umevno niso prepuščena, samo do vstetega tretjega daljavnega pasa (do 300 km). Omejitve na čas, ko je promet malenkosten, ne velja za državne pogovore kakor tudi ne za zasebni promet od in na gotova naročniška mesta, v kolikor je bil ta promet časovno neomejeno že dovoljen.

— Davek o vojnem dobičku. Sporoča se nam, da je izpisek iz plačilnih nalogov o davku na vojne dobičke od večjega dohodka v letih 1915 in 1916 za političen okraj Ljubljana-okolica pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani v sobi št. 6, I. nadstropje skozi 14 dni in sicer od 28. januarja 1918 naprej ob navadnih uradnih urah javno razgrnjen na vpogled.

— Poštna vest. Promet z zasebnimi vojnopoštnimi zavetki je pod obstoječimi pogoji dovoljen tudi na mornariški vojnopoštni urad v Pulju.

— Dar. Prijateljsko omizje v Unionski kleti je darovalo mesto venca na grob prezanega umrlega tovariša Avgusta Jagodiča 50 K za goriske begunce, 51 K pa za oslepele slovenske vojaške v Gradcu.

— Matevž Dečko, Sapeur - Komp. 3/30, Pion. K 6/3, vojna pošta 494, naznanja s tem svoj naslov.

— Iz ruskega ujetništva piše Ignacij Vodopivec, doma iz Dornberga, da že leto dni ne ve nič o svojih domačih. Zato se jim oglašja tem potom. Piše, da je skupaj s šestimi Slovenci; vsi imajo dobre službe in po dva rublja 25 kopejk dnevne plače. A kupiti kaj je težko. »Bili smo v Rumuniji šest mesecev. Od 5. bojne bataljona 97. pp. nas je ostalo živih samo 7 Slovencev in 13 Italijanov. Naslov: Korp. Ignacij Vodopivec, Kijevska gubernija, Humanska ujezda, pošta Dubova, Perehonovka, saharjni zavod »Sveti polk«, Rusija.

Primorske novice.

p Istrske občine za deklaracijo. Na sestanku županov istrskih občin v Kozini so z velikim navdušenjem sprejeli majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba in jo podpisali vsi navzoči župani.

p Ogrski kapital v Istri. V zadnjem času obračajo ogrski kapitalisti in banke veliko pozornost na istrsko obal. Tako so ogrski kapitalisti in banke v zadnjih mesecih nakupili večje število hotelov in vil v Opatiji. Sedaj pa poročajo z Dunaja, da je neka ogrska velebanja nakupila v Lovranu več velikih zemljišč in stavb v skupni vrednosti nad dva milijona kron.

p Generalni štrajk v Pulju končan. Od petka so štrajkali v Pulju delavci po vseh podjetjih. Zahtevali so mir in kruh. Po dolgih pogajanjih delavskih zastopnikov z delavstvom in oblastmi, ki so dale zadovoljiva zagotovila, je delavstvo v ponedeljek zopet v celem obsegu začelo delati.

p Županstvo Bovec se je preselilo iz Radovljice v Log pri Bovcu kjer bo od sedaj naprej redno poslovalo. Občinarji se opozarjajo, da pri vseh svojih vlogah vsakokrat navedejo tudi kraj, hišno število in eventualno še hišno ime, da se na ta način izognemo nepotrebnemu in zamudnemu pozvedovanju, ker je na bovskem veliko družin z enim in istim imenom. — Za vrnitev na svoje domačije je županstvo pri politični in vojaški oblasti vse potrebno ukrenilo in se bode rezultat pravčasno v časopisih objavil. Poljska s e m e n a nam je država obljubila.

p Rdeče se Franc Vidič, vojak iz Go. nje vasi pri Kanalu. Naslov naj se sporoči njegovemu bratu Ivanu Vidiču v Rechberg, Celulosefabrik, p. Miklauszof, Koroška.

p. Išcem svojo sestro Amalijo Cingerli, ki je stanovala v št. Andrežu h. št. 264. Štefan Žnidaršič, Kriegsspital 1, Bar. 45, Wien VIII., 3.

p. Zahvala. Begunci v Dednemdolu se o priliki vrnitve v domovino iskreno zahvaljujejo gu. županu Omahnu in vsem občinarjem za vso izkazano bratovsko ljubezen in pomoč. Vsem Bog plačaj! B. Vidmar.

p. Odlikovan begunec. Štefan Rožič, dolgoletni predelavec v Volčji dragi pri Gorici, sedaj kot begunec stanujoč v Spitalu ob Pyhrnu, je 25. januarja prejel srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje z meči.

p. Izgubila je neka begunka dne 14. januarja na vožnji iz Gorenjega na Paki v Celje na gorisko deželno banko precejšen znesek. Kdor je denar našel, se prosi, naj ga proti postavnim nagradam izroči navedeni banki ali pa duhovščini.

p. Postrežite! Frančiška Želinšček, Robidni breg, županstvo Anhovo, poizveduje po svojem možu Antonu Želinšček.

Ljubljanske novice.

Ij Matere z dojenčki so dobile posebne jave izkaznice za živila, da jim ni treba čakati pred prodajalnami. Ena takih mater se sedaj pritožuje, da občinstvo neprijazno ravna z njimi in da neki mesar ni hotel postreči. Bodi obzirni do mater!

Ij Odlikovanje. Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil pristav kurilnice na glavnem kolodvoru Friderik Weinberger.

Ij Osumljena detomora. Pri neki družini na Mestnem trgu je služkinja tajno porodila. Otroka so našli mrtvega pod posteljo ter ga prenesli v mrtvašnico, služkinja je bila pa zaradi osumljenja detomora aretirana.

Ij Umrli so v Ljubljani: Fran Kalmus, pekar in posestnik, 79 let. — Antonija Tarman, licejska gojenka, 16 let. — Sestra Vincencija Muha, usmiljenka, 30 let. — Frančiška Krivic, zasebnica, hiralna, 51 let. — Anica Ladiha, hči sprevednikovke vdove, 10 let.

Ij Meso na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko A, prejmejo sveže meso v petek, dne 1. febr. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 2 do 2 pop.

Ij Našla se je ročna torbica. Več se pozive Rožna ulica 3, pritičje na dvorišču, vsak večer od 6. ure naprej.

Zahvalni dar avstrijskih narodov za rešitev cesarja.

V stalen spomin na svojo rešitev iz smrtne nevarnosti je Njegovo Veličanstvo cesar Karel I. v velikodušni ljubezni do svojih vojakov daroval znesek 100.000 K za ustanovitev stalnih vojaških domov v garnizijskih mestih zaledja. Hkrati je izrazil željo, da bi se mnogoštevilni darovi, ki jih je prebivalstvo cesarstva že namenilo za spomenike na to rešitev, posvetili istemu namenu. Njeno Veličanstvo cesarja je blagovolila hkrati darovati 100.000 K za vojaške domove.

Tako se naj ustvari ustanova, započeta po milostni skrbi cesarjevi, namenjena vrlim sinovom naše domovine za njih izobrazbo ter duševno in telesno okrepčilo, ustanova, ki naj pozni rodovom priča o dobrotnem vladanju božje previdnosti za našo cesarsko rodbino in našo državo, in jih vzpodbuja k ljubezni do svoje vojske. Ko je bil pokojni cesar Franc Jožef rešen morilčeve roke, se je v spomin sezidala votivna cerkev. Mi pa hočemo po cesarjevi želji in sledeči svojim lastnim čutilom za naše vojake in branitelje naše domovine ustanovljati vojaške domove v zaledju, ki naj bodo zahvalni dar avstrijskih narodov v spomin na rešitev cesarja Karla iz soških valov.

Pred enim letom so se začeli ustanovljati vojaški domovi v bojni črti. Od tega časa se je vsled požrtvovalne pomoči cesarske hiše in ljudstva ustanovilo čez 900 takih domov, ki vojniki v fronti posredujejo stik z ljubljeno domovino in jim nudijo v prijateljski družbi odpočitek in duševno razvedrilo. Z veliko hvaležnostjo pozdravljajo čete v bojni črti te vojaške domove, ki razširjajo neskončen blagoslov. Sedaj se naj pa ta ustanova primerno razširi s tem, da se ustanove vojaški domovi tudi v zaledju. V garnizijskih mestih se naj priredijo prostori, v katerih najdejo vojaki dobro upravljene knjižnice, dobivajo časnike, se zabavajo ob glasbi in predstavah, slišijo poučna predavanja in dobe sredstva za napredek v izobrazbi kakor tudi za družabno obhajevanje. Ker ljudstvo topla sočustvuje s svojimi sinovi, bo rado darovalo za vojaške domove v garnizijskih mestih, ki bodo na ta način pričali o ljubezni do domovine in bodo gojili zavest, da sta ljudstvo in armada eno telo. Posebno se bode pazilo na opravo domov, ki se naj oziroma na domačo zgodovino in na zgodovino dotičnega polka, ki bodi preskrbljena s primerno literaturo, s slikami in spomeniki na junaštvo naših polkov. Vsaka dežela, vsaka občina bo dobila priložnost, da svojemu domačemu vojaštvu izkaže svojo zvesto skrb. Ponosna zavest in topla hvaležnost, ki so jo v naši domovini vzbudila junaška dela naših polkov, bodo kot kulturni spomenik na težke čase svetovne vojske živela še v bodočih časih.

Zahvalni dar avstrijskih narodov za rešitev cesarjevo naj postane darilo ljudstva svojim domovini služočim sinovom, ki naj hkrati priča o zvestobi do cesarske hiše, o hvaležnosti za junaštvo armade ter za proslavo naših polkov.

Naš cesar, ki je sam zgled najlepših vojaških kreposti in dobro ve, kaj potrebujejo njegovi vrlji vojaki, nam je pokazal pot s svo-

jim darom in s svojo željo. Temu zgledu hočemo slediti ter vsak po svojih močeh sodelovati, da se uresniči ta velika, v resnici cesarska misel — ustanovitev vojaških domov v zaledju. Naš odbor bo imena vseh onih, ki pri tem delu sodelujejo in pripomorejo k njegovi izvršitvi, spoštljivo predložil v znanje Njegovemu Veličanstvu.

Odbor za vojaške domove v Ljubljani.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knez in škof; dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar, predsednik; dr. Ivan Tavčar, župan stolnega mesta Ljubljana, podpredsednik; dr. Vladislav Pegan, deželni odbornik, blaginjak. — Odborniki: Jožef Anton grof Barbo, c. in kr. komornik, drž. poslanec; Anton Belec, posestnik; Janko Cegnar, vojni kurat; Anton Čadež, mestni katehet; Karel Dermastia, vodja Slov. trgovske šole; Gustav Eger, tovarnar; Rudolf Jeglič, c. kr. podpolkovnik; Andrej Kalan, ozrelat in stolni kanonik; Ivan Knez, predsednik trgovske in obrtne zbornice; Ivan Kregar, predsednik obrtno pospeševalnega zavoda; Karel Kokalj, mornariški superior v pokoru; dr. Evgen Lampe, dež. odbornik; Anton Luckmann, posestnik; Gustav Pirc, generalni ravnatelj c. kr. kmetijske družbe; Karel Pollak st., predsednik kranjske dež. banke; Ivan Samec, predsednik trgovskega gremija; Ernst baron Schönberger, c. kr. deželne vlade svetnik; dr. Anton vitez Schöppel, uradni ravnatelj kranjske hranilnice; Josip Šiška, stolni kanonik; Ivan Štefe, urednik; dr. Karel Triller, dež. odbornik in podžupan ljubljanski; dr. Oto Vallentschag, odvetnik in hišni posestnik; Matija Zamida, višji ravnatelj dež. uradov.

Združimo se torej in ustvarimo v svoji ožji domovini vojaške domove kot dostojen spomenik na rešitev našega ljubljanskega vladarja!

Darovi naj se pošiljajo na kranjsko deželno blaginjo v Ljubljani z označbo: »Za vojaške domove«.

Razne novice.

Ruski dečki v Nemčiji. Iz Berlina poročajo: Kakor so Nemci sprejeli v razna svoja učilišča precejšnje število ruskih dečkov, tako nameravajo sedaj organizirati sprejemanje ruskih dečkov v nemške učilnice in obrate. Obrtna organizacija v Rigi se je že dogovorila z obrtno zbornico v Lübecku, tako da bi prva skupina ruskih učencev oziroma vajencev prišla na Nemško o Veliki noči 1918.

Povratak ruskih izseljencev. V kratkem se vrne znatno število ruskih izseljencev iz Švice v Rusijo. Ti izseljenci so se morali svoječasno radi svojega prepiranja umakniti iz inozemstva. Vsled novih razmer jim je omogočeno, da se zopet vrnejo v domovino.

Koze med begunci v Italiji. Iz Lugana poročajo, da je v Italiji na kozah obolelo mnogo beguncev iz Benečije. Bolezen se strahovito širi.

Narodno gospodarstvo.

g Nakupovanje nemških hiš v Mariboru. Nemški listi so dan za dnevom polni poročili o nakupu nemških hiš po Slovincih v Mariboru. To je seveda pretirano. Med Slovinci niso nikakoli ali zelo redki vojni liferanti, zato tudi nimajo denarja za nakupovanje hiš. Pač pa imajo oni, ki bi hoteli svoje hiše prav drago prodati, jako pripravno sredstvo, da vrednost hiše povišajo: Razglasijo enostavno, da mislijo hišo kupiti Slovenci, pa je takoj vredna nekaj tisočev več. Vsled tega so hiše dobile že take cene, da sploh nihče ne more misliti na tako kupčijo. Naprodaj je menda tista gostilna pri »Grozdu« v Tegetthofovi ulici in že razglašajo, da jo mislijo kupiti Slovenci, dasi ti niti od daleč ne mislijo na to.

Ženski vestnik.

ž Komisija za žensko delo osnuje v novem avstrijskem socialnem ministrstvu. V komisijo polkličejo zastopnice velikih ženskih organizacij. Komisija bo podajala svoje mnenje o vseh vprašanjih, ki se tičejo ženskega dela ter bo sodelovala tudi pri izvršbi dotičnih odredb. Poleg častnih članic komisije bo v socialnem ministrstvu nastavljenih tudi več plačanih referentov.

ž Žensko volilno pravico za občinske stopne je objubila avstrijska vlada o priliki šrajka za mir. V nedeljo, 20. januarja, se je vršil nato na Dunaju velik shod meščanskih in socialnodemokratskih ženskih organizacij, na katerem so sprejeli resolucijo, ki med drugim naglašala, da je vse žentstvo v Avstriji, izvenzmi neznatno manjšino, za sporazumni mir brez aneksij in odškodnin.

ž Ženska v podrobni narodni politiki. Pod tem naslovom priobčuje »Hrvatski Ekonomista« člančič, v katerem opozarja na važno vlogo žentstva v podrobnem narodnem gospodarstvu, t. j. pri nakupu vsakdanjih potreb-

ščin. Gotove panoge narodne industrije so takorekoč popolnoma odvisne od ženske narodne zavednosti: Ako žentstvo dosledno kupuje izdelke domačih tovarn, potem se more dotična industrijska panoga mogočno razviti; podjetja bodo mogla nabaviti moderne stroje in proizvajati izdelke, katerih kakovost in cena bo brez težave konkurirala s tujimi izdelki in jih kmalu izpodrinila. Ako pa žentstvo sega le po tujih izdelkih, potem morejo domače tovarne komaj životari. V zvezi s tem vaje leščilo za čevlje, za katero gredo milijoni in milijoni iz dežele. Naj bodo te-le opazke v premislek tudi slovenskemu žentstvu! Sedaj, ko si hočemo zgraditi lastno hišo, je brezpozgojno potrebno, da se žentstvo zave svoje važne naloge v narodnem gospodarstvu. Niti vinarja tuju, kjer ni neobhodno potrebno. Na drugi strani pa se morajo seveda tudi naša narodna gospodarska podjetja zavedati svoje dolžnosti, da nudijo kolikor mogoče le prvovrstne izdelke; le ako bo kupovalce vodila narodna zavednost, proizvajalce pa solidarnost, bomo dobro orali.

Prosveta.

pr Odborova seja »Slovenske Matice« dne 26. januarja 1918. Matica se udeležila poleg Glasbene Matice, Leonove družbe in Dramatičnega društva deputacije, ki pojde k deželnemu glavarju zato, da prepusti gledališče neki družbi, ki se bo osnovala, kadar dobi zagotovilo, da ji bo na razpolago gledališko poslopje. — Sedanji odbor bo svetoval izrednemu občenemu zboru, ki se bo vršil dne 14. februarja t. l., naj poviša članarino od 4 do 8 K. ustanovnino tistim ustanovnikom, ki šele pristopijo, od 100 na 200 K, društvom, knjižnicam, rodbinam in slično pa na 400 K. — Na izrednem občenem zboru je treba v smislu § 12., ki določa, da šteje društveni odbor 40 odbornikov, izvoliti vseh teh 40 odbornikov, ker je potekla opravilna doba tudi že vsem tistim, ki so bili izvoljeni v odbor pred začasnim razpustom Matice. Pravico voliti Matični odbor imajo častni člani, vsi ustanovniki in vsi letni člani, ki so plačali članarino za 1914. ali 1917. leto.

pr Matične knjižice za ljubljanske ustanovnike in člane. Ljubljanski ustanovniki in člani dobe knjižice, ki sta izšli za 1914. leto, v književnici g. l. Bonača v Selenburgovi ulici. Ker ni na razpolago raznašalcev, naj se blagovoli potruditi vsak sam po knjižice.

pr. Nova hrvatska opereta. Profesor osješke realne gimnazije in hrvatski skladatelj Josip Canić je uglasbil opereto »Bogataška ljubava«, ki je vsled jugoslovanskih motivov vzbudila v nemških glasbenih krogih veliko pozornost.

Mlada donašanka

se sprejme. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 323.

Zakonska dvojica brez otrok (stalna stranka) — IŠČE STANOVANJE — četudi zunaj mesta. — Ponudbe na upravnistvo pod št. 12.

IŠČE SE STANOVANJE obstoječe iz dveh sob za samsko osebo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 316.

Stanovanje

s štirimi sobami in pritlikalnimi išče za majnikov termin stavbni nadsvetnik KLINAR, KOLIZEJSKA ULICA 12. 314

Zenitna ponudba.

Mladenčič, vojaščine prost, star 26 let, s 3000 K denarja, se želi seznaniti z gospodično ali vdovo brez otrok v starosti do 25 let, ki bi imela boljše posestvo ali trgovino, bodisi lesno ali z mešanim blagom, v lepem kraju na Kranjskem. Le resne ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod šifro SREČNA BODOČNOST 318.

I. Wanek

krzinar 2961

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

kupuje vseh vrst

kože divjačine,

lisic, kun itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, neugodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/III

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, renina in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastoj in poštnine prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontirajo najbolje.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posvetstva na deželi in v mestih.

Rezervni kapital zneska 100.000 kron. Stanje hranilnih vlog je bilo konec leta 1916 6.000.000 kron.

Zahvala.

Za obilne dokaze odkritega sočutja povodom smrti naše nad vse ljubljene hčerke, sestre, svakinje, oziroma tete, gospodične

Jelice Cotman

izrekamo tem potom vsem za vse izraze sočutja in za tako obilno spremstvo na zadnji poti našo najsrčnejšo zahvalo. Osebito se zahvaljujemo za trud gosp. prim. dr. Gregorčiču, preč. g. Škerbecu ter preč. g. P. Valerijanu Sartoriju, kakor tudi vsem za podarjeno cvetje, posebno za prekrasni šopek vrlih telovadkinj ljubljanskega »Sokola«.

Žalujoča rodbina Cotman.

Tužnim srcem naznanjamo, da je naš zvesti prijatelj, narednik, gospod

Anton Bergant

dne 23. decembra lani, zadet od sivozračne granate na italijanskem bojišču žrtvoval svoje življenje kot junak za domovino.

Vojna pošta št. 212.

Njegovi stotnijski prijatelji.

Starejše pobožno dekle

z dežele, v starosti od 30—40 let, se išče v neki plemiški grad kot navadna **KLJUČARICA**. Oglase naj se le zdrave in take, ki doslej še niso služile. O svoji moralni neoporečnosti naj priloži doprinese priporočilo svojega župnika. Pisma na gosp. Lorber, Gradec, Friedrichgasse 37.

Večje posestvo pri Gorici

se dá v najem. Poslopja nepokvarjena. Podatki so pri **ANTONU REMEC, ZGORNJA ŠIŠKA št. 41.**

VRTNAR

oženjen, brez otrok, več v vseh strokah vrtnarstva, želi premeniti službo. Naslov pošto ležeče 301 **LJUBLJANA »VRTNAR«.**

IZGUBILA se je :— 302

denarnica

z večjo vsoto denarja. — Prinese naj jo poštenu najditelj naj po nagradi v Zalokarjevo ulico št. 16.

SPREJME SE več dobrih :— 298

MIZARJEV IN TESARJEV

proti dobri plači in preskrbi hrane in stanovanja. — Vpraša se **SV. PETRA CESTA št. 23.** :— Delo stalno v Ljubljani.

Izgubila se je dne 27. januarja ženska srebrna ura od Vrhniko do Verda. Poštenu najditelj naj jo odda proti nagradi na županstvo obč. Vertobja, sedaj na Verdu št. 105. 308

Išče se

stanovanje

za takoj ali 1. aprila s 3 sobami ali več, kuhinjo in pritlikinami. Kdor ga preskrbi, dobi 1/2 sežnja drv. — Ponudba na upravo »Slovenca« pod šifro »Drva«. 285

Semena

Korenje, belo kg po 260 K
Korenje, rumeno kg po 420 K
Čebulno seme kg po 96 K
špinača (seme) kg po 30 K
Sladorna repa, bela . . . 100 kg po 580 K
sveža, kalilna, ponudi
trgovina semen **Fran Vlasák, Praha II., Mariengasse 4.** 273

Iščem za vodstvo odvetniške pisarne

koncipienta

o prakso. Naslov pove uprava lista pod št. 288.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848-40 kron. Daležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentirajo jamstveno glavnico za 6.089.350 kron.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Izdala konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.

Kupim v bližini mesta ali na deželi v prometnem kraju 252

manjše posestvo

pripravno za gostilno ali trgovino. Vzamem tudi v najem. — Ponudbe pod »Posestvo« pošto ležeče, Bohinjska Bistrica.

Prodaja

se po zmernih cenah v večji množini
**ogljje, wermuth-vino in
milo za pranje**

v večjih kosih pri tvrdki

**A. KUŠLAN, LJUBLJANA,
Karlovska cesta št. 15.**

Na najvišje povelje Nj. c. in kr. Apost. Veličanstva.

III. izredna

c. kr. državna loterija

za vojnookrbe namene.

Ta denarna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 K. Glavni dobiček znaša 200.000 K. Srečkanje se vrši javno na Dunaju 21. februarja 1918. Srečka stane 4 K.

Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstraße 5, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, brzojavah in železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce zastoni. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od gen. ravnateljstva drž. loterije (oddelek za dobrodelne loterije).

V najem iščem

ključavničarsko delavnico

kjerkoli na slovenskem ozemlju za časa vojne, odnosno do povratka lastnika. — Ponudbe pod »Ključavničarska delavnica« na upravo tega lista do 5. februarja 1918. 292

V trajno službo se sprejme takoj izvežban

korespondent ali

korespondentinja

pri konsumnem društvu v Kropi, kamor je nasloviti ponudbe z navedbo plače.

Išče se

gospodična

gospodinjstva in kuhanja večša, mlajša, izobražena, lepega vedenja, iz boljše rodbine, za boljše samsko osebo (prof., dr., velepos.). — Ponudbe s pričevali in drugimi podatki sprejema uprava lista pod št. 287.

Kdor namerava prodati še kaj

kostanjevega lesa

3263 naj ga takoj ponudi tvrdki

J. POGAČNIK

LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13.

Zemljišče na bariju naprodaj.

Na desnem bregu Ljubljanice med »Kaminom« in »Jurjem«, okrog 300 m od brega oddaljeno, je na prodaj zemljišče v obsegu 7 hektarov. Zemljišče je travnik z govejo krmo, oziroma sposobno za njive, ker ga najvišja voda ne poplavi. Istotako je na prodaj zemljišče v obsegu 9 hektarov travnikov na Dolju pri Borovnici. To zemljišče obstoji iz dveh blizu skupaj ležečih kompleksov poleg okrajne ceste.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje uprava posestev Josip Lenarčiča na Vrhnikih. 290

Stanovanje

za 3 osebe, z vrtom v zahodnem ali južnem delu mesta za maj. ali avgust-termin išče sodni svetnik **Vedernjak, Rimska cesta 23.** 282

Stalna stranka išče večje

stanovanje

Naslov pove upravnistvo lista pod št. 291.

Vsemogočnemu je dopadlo poklicati danes, 30. t. m., k sebi v nebesa svojega zvestega služabnika, visokočastitega gospoda zlatomašnika

Janeza Nep. Novaka

dekana v Radovljici, častnega kanonika, duh. svetnika, viteza Franc Jožetovega reda, častnega občana mesta Radovljice itd.,

v starosti 76 let po teden trajajoči mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti.

Sveto in zgledno je živel, bogovdano je umrl. — Pogreb se vrši v petek, dne 1. februarja, ob 11. uri dopoldne.

Nepozabnega pokojnika priporočamo vsem duhovnim sobratom, sorodstvu, prijateljem in znancem v blag spomin in molitev.

Radovljica, 30. januarja 1918.

Alojzij, Jožef, Antonija,
brata in sestra,

Franc Loy, Pavlina Röthel, Jožefa Novak,
svak in svakinji.

Jakob Fatur,

kaplan v Radovljici,

v imenu dekanijske duhovščine.

Potrli najgloblje žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš nenadomestljivi, skrbni, zlati oče, oziroma stari oče, brat, svak, stric in tast, gospod

Fran Ks. Kalmus

zasebnik

v četrtek, dne 31. januarja l. 1918, ob 3. uri zjutraj v 79. letu svoje dobe nedomoma preminul.

Truplo nepozabnega pokojnika se bode v soboto, dne 2. svečana 1918, ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, Velika čolnarska ulica št. 2 svečano blagoslovilo, nato prepeljalo na pokopališče k Sv. Križu in tam položilo v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 31. januarja 1918.

Franc, Jaroslav in Karl Kalmus

sinovi.

Ana Vilhar, Josipina dr. Indra, Frida Kalmus

hčere.

Antonija Kalmus roj. Kašnik

sinaha.

F. S. Vilhar

skladatelj, zet.

Vladimir Ulrich

c. in kr. mornariški poverjenik, nečak.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V Ljubljani se posebni parte ne bodo razpošiljale.

Št. 64-Pr.

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje sledeče službe okrožnih zdravnikov na Kranjskem:

1. V Fari v kočevskem okraju s sedežem na Petrinji z letno plačo 1600 kron, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K.

2. na Grosupljem v ljubljanskem okraju z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K.

3. v Logatcu s sedežem v Planini z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik od občine Planina še posebno doklado letnih 500 K;

4. v Ložu z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K;

5. na Raki v krškem okraju z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega uživa zdravnik za brezplačno zdrav-

ljenje ubožcev v občini Raka prosto stanovanje z vrtom in vinogradom;

6. v Senožečah z letno plačo 1600 kron, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K;

7. v Trebnjem z letno plačo 1400 kron, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K;

8. v Žužemberku z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik za zdravniške uradne dneve v Ambrusu, Ajdovcu in na Smuki 800 K letne odškodnine in 400 K stanarine od zdravstveno-okrožnega zastopa.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru

do 22. februarja 1918

in jim prilože dokazila o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, navedenjem dosedanjih službovanj ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1918.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašala sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj, I, Kohlmarkt 11.

